

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

UNIVERSITÀ DEL TRIESTE
UNIVERSITÀ DEL TRIESTE
FACOLTÀ DI MANAGEMENT KOPER
FACOLTÀ DI MANAGEMENT DI CAPPADISTRIA

Datum: 18-04-2007

Serija	Številka	Priloge	Vredn.
REF.	2986	.	

DIPLOMSKA NALOGA
ANALIZA RAZLIK V OBDAVČITVI MED
PLAČO IN PODJEMNO POGODBO

BORICA ŠIROK

MENTOR
MAG. VILMA MILUNOVIČ

KOPER, 2007

POVZETEK

Namen diplomske naloge je analizirati razlike v obdavčitvi podjetja pri izplačilu plače in podjemne pogodbe. V prvem delu diplomske naloge so opredeljene bistvene značilnosti davkov. Drugi del naloge predstavlja dohodek iz zaposlitve in v njemu uvrsti plačo in podjemno pogodbo. Drugi del predstavlja vse dajatve, ki bremenijo podjetje pri izplačilu plače in podjemne pogodbe. Praktični del naloge obravnava po dva obračuna plače in podjemne pogodbe ter predstavlja rezultate analize, s katero so se ugotavljale razlike v obdavčitvi med plačo in podjemno pogodbo. V zaključku naloge so povzete ugotovitve diplomske naloge.

Ključne besede: obdavčitev, davki, prispevki, izplačilo, plača, podjemna pogodba, analiza

ABSTRACT

This paper analyses the differences in company taxation with cases of salaries and sums agreed in Specific Task Contracts. Firstly, main characteristics of taxes are outlined. Secondly, the author presents the term 'Employment Income' and explains the role of salary and Specific Task Contract, followed by mentioning all taxations in-force for a company paying-out salaries and Specific Task Contract sums. The differences between salary and Specific Task Contract taxation are illustrated with two real-world examples as well. In conclusion main differences and considerations are summarized.

Key words: taxation, tax, contribution, payment, salary, Specific Task Contract, analysis

UDK: 349.2:347.44(043.2)

ZAHVALA

Zahvaliti se želim mentorici viš. pred. mag. Vilmi Milunovič za strokovno vodstvo, pomoč in podporo pri nastanku diplomske naloge. Zahvaljujem se vsem, ki so mi pri delu pomagali.

VSEBINA

1	Uvod	1
2	Splošno o davkih	2
3	Splošno o plači in podjemni pogodbi	6
3.1	Opredelitev dohodka iz zaposlitve	6
3.2	Plača	7
3.3	Podjemna pogodba	8
3.4	Razlike med pogodbo o zaposlitvi in podjemno pogodbo	9
4	Dajatve podjetja na plačo in podjemno pogodbo	10
4.1	Prispevki za socialno varnost	10
4.1.1	Splošno o sistemu	10
4.1.2	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	13
4.1.3	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	14
4.1.4	Prispevek za primer brezposelnosti	15
4.1.5	Prispevek za starševsko varstvo	15
4.2	Davki	16
4.2.1	Dohodnina	16
4.2.2	Davek na izplačane plače	21
4.2.3	Posebni davek na določene prejemke	24
5	Obračun in analiza razlik	25
5.1	Obračun plače	25
5.2	Analiza in interpretacija ugotovitev	30
5.3	Obračun podjemne pogodbe	33
5.4	Analiza in interpretacija ugotovitev	35
5.5	Analiza razlik v obdavčitvi med plačo in podjemno pogodbo	37
5.6	Povzetek ugotovitev	38
6	Sklep	41
	Literatura	43
	Viri	44
	Priloge	45

SLIKE

Slika 5.1 Diagram elementov obdavčitve plače.....	30
Slika 5.2 Tortni diagram prikaza stroškov pri izplačilu bruto plače 200.000 SIT	30
Slika 5.3 Tortni diagram prikaza stroškov pri izplačilu bruto plače 300.000 SIT	31
Slika 5.4 Diagram elementov obdavčitve podjemne pogodbe.....	35
Slika 5.5 Tortni diagram prikaza stroškov podjetja pri izplačilu podjemne pogodbe v bruto znesku 200.000 SIT	36
Slika 5.6 Tortni diagram prikaza stroškov podjetja pri izplačilu podjemne pogodbe v bruto znesku 300.000 SIT	36

TABELE

Tabela 4.1 Stopnje prispevkov za socialno varnost 1992-2000.....	11
Tabela 4.2 Pregled osebnih prejemkov in obveznosti za plačilo prispevkov za socialno varnost.....	12
Tabela 4.3 Stopnje prispevkov za socialno varnost zaposlenih.....	12
Tabela 4.4 Mesečna lestvica za odmero akontacije dohodnine za leto 2006.....	20
Tabela 4.5 Letna lestvica za odmero dohodnine za leto 2006	20
Tabela 4.6 Stopnje davka na izplačane plače od 1. 1. 2006 do 31. 12. 2006.....	22
Tabela 4.7 Stopnje davka na izplačane plače od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007.....	22
Tabela 4.8 Stopnje davka na izplačane plače od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008.....	23
Tabela 5.1 Obdavčitev bruto plače 200.000 SIT	26
Tabela 5.2 Obdavčitev bruto plače 300.000 SIT	27
Tabela 5.3 Prikaz obremenitve podjetja pri izplačilu plače.....	30
Tabela 5.4 Deleži naraščanja plače	31
Tabela 5.5 Obdavčitev podjemne pogodbe v bruto znesku 200.000 SIT	33
Tabela 5.6 Obdavčitev podjemne pogodbe v bruto znesku 300.000 SIT	34
Tabela 5.7 Prikaz obremenitve podjetja pri izplačilu podjemne pogodbe.....	35
Tabela 5.8 Primerjava bruto dohodka 200.000 SIT	37
Tabela 5.9 Primerjava bruto dohodka 300.000 SIT	38

1 UVOD

Obdavčitev podjetij predstavlja eno od pomembnih omejitev v delovanju podjetja. Davki so dejavniki, na katere podjetje ne more vplivati, vendar obdavčitev bistveno vpliva na rezultate poslovanja. Torej je obdavčitev sestavni del okolja, v katerem deluje podjetje.

Osnovni namen diplomske naloge je ugotoviti in prikazati sistem obdavčitve in obračun dajatev, s katerimi je obremenjeno podjetje pri izplačilu dohodkov zaposlenim. V teoriji in praksi poznamo različne dohodke, ki jih prejema zaposleni, kot npr. plača, nadomestilo plače, regres za letni dopust, jubilejne nagrade, odpravnine, dohodki iz avtorskih stvaritev, prejemki na podlagi podjemnih pogodb, zato je proučevanje v diplomski nalogi, zaradi preobširnosti prikaza vseh, omejeno le na prikaz obdavčitve izplačila plače in podjemne pogodbe.

Cilj diplomske naloge je ugotoviti višino in vrste davčnih obremenitev za podjetje pri izplačilu plače in podjemne pogodbe po veljavni zakonodaji v letu 2006 in poiskati razlike v obdavčitvi med njima.

Diplomska naloga je razdeljena na tri vsebinske dele. V prvem delu so predstavljene bistvene značilnosti davkov in razloženi pomembnejši davčni pojmi, ki se uporabljajo in vplivajo na razlago v nadaljevanju naloge.

Drugi del naloge predstavlja in opredeljuje dohodek iz zaposlitve in znotraj njega uvrsti plačo in podjemno pogodbo. V tem delu so predstavljene vse dajatve (prispevki in davki), ki bremenijo podjetje pri izplačilu plače in podjemne pogodbe.

V tretjem vsebinskem sklopu pa je prikazan obračun in analiza razlik med tema dvema izplačiloma. Predmet raziskave sta dva praktična obračuna plače in podjemne pogodbe s prikazom vseh elementov davčnih obremenitev za podjetje. Podatki o višini davčnih obremenitev so v tem delu naloge prikazani v tabelarični in grafični obliki (stolpičasti diagram, tortni diagram). S pomočjo primerjalne metode, aplikativne raziskave in analize z nalogo ugotavljam razlike v obdavčitvi med njima. V nalogi je prikazano, kako višina plače in podjemne pogodbe vplivata na davčno obremenitev podjetja.

2 SPLOŠNO O DAVKIH

Slovenska država potrebuje sredstva za svoje delovanje, ki jih pridobiva na različne načine, med katerimi pa so najpomembnejše prav davščine. V teoriji in praksi ločimo tri temeljne vrste davščin, in sicer: takse, prispevke in davke. Takse predstavljajo določeno odškodnino oziroma vsaj delno povračilo za določene storitve organov javne uprave, ki jih ti opravljajo v korist taksnih zavezancev.

Pri prispevkih, to niso plačila storitev v korist določene osebe, temveč je pritegnitev širšega kroga oseb k financiranju neke naloge, ki je javno koristna. V svoji prvotni, klasični obliki so se pobirali ob izvajanju različnih javnih del od vseh tistih fizičnih in pravnih oseb, ki so od teh del imeli neko posebno korist. Običajno so namenjeni financiranju nedržavnih organizacij, na primer socialnega zavarovanja, zbornic, itd...

Žibert ugotavlja: »Davki so obvezne dajatve brez neposrednega vračila, ki jih organi oblasti predpišejo drugim ekonomskim subjektom bodisi za pokrivanje javnih finančnih potreb ali pa za uresničevanje drugih javnih ciljev« (2001, 65-73).

Davek lahko opredelimo glede na to, ali dajemo poudarek pravnim, političnim, ekonomskim ali socialnim značilnostim.

Iz tega izhajajo tri osnovne značilnosti davkov: obveznost dajatve, neodvisnost dajatve od neposrednih protistoritev organov oblasti in njihovi dvojni, fiskalni in nefiskalni cilji in učinki (Milost in Milunovič 2001, 43).

Žibert še razlaga (2001, 70-71):

»Davek je prisilna dajatev pravnih in fizičnih oseb. Država ga pobira po sili zakona brez direktne protidajatve, uporablja pa ga za javne potrebe in za intervencije na gospodarskem in socialnem področju.

Davek je prisilna dajatev, kar pomeni, da morajo subjekti, ki jih zakon določi, plačevati davek. Država odreja davek z vso suverenostjo in avtoriteto, kar daje davkom značaj prisile. Plačniki davka plačujejo davek, ne da bi za to prejeli konkretno protivrednost. Če zavezanec pričakuje od dajatve neposredno korist, se takšna oblika dohodka imenuje prispevek.

Davek je splošno obvezen. Plačujejo ga vse pravne in fizične osebe, kar pomeni, da je splošnega značaja. Ker se danes plačuje davek v denarju, je to denarna dajatev.«

Pomembnejši davčni pojmi

Davčni zavezanec je pravna ali fizična oseba, ki ji davčni predpisi nalagajo plačilo davka, kar povzroči zmanjšanje njegovega razpoložljivega dohodka.

Davčni plačnik je oseba, ki je dolžna neposredno plačati davek. Včasih so primeri, ko davčni zavezanec iz davčnotehničnih razlogov ni hkrati davčni plačnik. Tak primer je pri obdavčitvi plač, podjemnih pogodb, avtorskih honorarjev. Zavezanci so sicer delojemalci, vendar davek plača delodajalec, s tem da ga pred izplačilom dohodka odtegne od bruto dohodka. Enako velja za obvezne prispevke za socialno varnost. Žibert ugotavlja, da: »Podjetje oziroma delodajalec se s tem spremeni v nekakšen pomožen odmerni organ davčne uprave« (2001, 73).

Davčna osnova je denarna ali fizična količina, ki je natančno določena z davčnimi predpisi. Poznamo več vrst davčnih osnov, in sicer: vrednostne – ad valorem in specifične davčne osnove (Mayr 2005, 28). Davčna osnova se lahko zmanjša zaradi davčne olajšave (za davčne zavezance) ali odstopa (oprostitve) od davčne stopnje, ki je navedena v zakonu (prav tam, 28).

Višina davčne obveznosti posameznega zavezanca je torej odvisna od davčne osnove in davčne stopnje.

Davčna stopnja je opredeljena kot funkcionalna zveza (povezava) med davčno osnovo in davčnim dolgom ali kot številka, ki prikazuje odnos med davčno osnovo in davčnim dolgom (prav tam, 28).

Poznamo več vrst davčnih stopenj in pri ugotavljanju razlik med njimi je nujno poznavanje povprečne davčne stopnje, ki pove znesek davka na enoto davčne osnove, in mejne davčne stopnje, ki nam povedo znesek davka, ki ga mora davčni zavezanec plačati od dodatne enote davčne osnove.

V teoriji in praksi poznamo proporcionalne, progresivne in degresivne davčne stopnje.

Če sta povprečna in mejna davčna stopnja za vse dele davčne osnove enaki, je davčna stopnja proporcionalna. V tem primeru se plačuje sorazmerno enak znesek davka, ker je davčna stopnja, ne glede na višino davčne osnove, konstantna in grafično bi lahko to vrsto obdavčitve prikazali s premico. (Milost in Milunovič 2001, 17-18)

Progresivna davčna stopnja upošteva davčno moč zavezanca, in sicer v primeru, če je mejna davčna stopnja višja od povprečne. Z rastjo davčne osnove znesek davka relativno narašča, tako da se povečuje tudi povprečna davčna stopnja. Poznamo tri vrste davčne progresije, in sicer: prikrita (določena je oprostitev dela davčne osnove, ves ostanek davčne osnove pa je obdavčen s proporcionalno davčno stopnjo in mejna davčna stopnja počasi narašča, vendar se davčni zavezanci tega vedno ne zavedajo), stopničasta (mejne davčne stopnje naraščajo z rastjo davčne osnove, vendar pa se višja

davčna stopnja uporablja le za tisti del davčne osnove, ki presega mejo spodnjega razreda davčne osnove) in navadna (kadar davčna osnova doseže določen znesek, se višja davčna stopnja ne uporablja le za del davčne osnove nad tem zneskom, ampak tudi za celotno davčno osnovo pod njim; je ostra oblika obdavčitve, zato se v davčnih sistemih redko uporablja) (prav tam, 18).

Degresivna davčna stopnja je v primeru, kadar je mejna davčna stopnja nižja od povprečne in z rastjo davčne osnove znesek davka relativno pada, s tem pa se znižuje tudi povprečna davčna stopnja. Med regresijami je najpomembnejša prikrita regresija, kjer je določena le obdavčitev za začetni del davčne osnove, ostanek davčne osnove nad tem zneskom pa ni obdavčen. To pomeni, da je mejna davčna stopnja nad tem zneskom enaka nič, tak značaj imajo pavšalni davki (prav tam, 18).

V literaturi so omenjene še regresivne davčne stopnje (regresivne ni nikjer, pojavlja se v zvezi s progresijo) in kombinirane davčne stopnje - progresija, regresija (Mayr 2005, 28-29).

Davčne stopnje so določene z davčnimi predpisi:

- v odstotku glede na vrednost obdavčljive osnove ali
- v pavšalnem znesku glede na količinsko enoto.

Davčne olajšave pomenijo zmanjšanje davčne obveznosti davčnih zavezancev in imajo lahko obliko odbitkov od osnove oziroma znižanje davka. Država jih prizna davčnim zavezancem iz ekonomskih, socialnih in davčno-tehničnih razlogov. Ker davčne olajšave služijo nedavčnim ciljem, jih ne moremo upravičiti v imenu načela davčne pravičnosti. V tem primeru namreč povzročajo odbitki od osnove bistveno večje prihranke zavezancem z višjimi kot zavezancem z nižjimi dohodki.

Oprostitve so lahko splošne ali posamične, osebne in stvarne; z vidika časa pa so lahko trajne in začasne (Žibert 2001, 82).

Način obračuna davka

Najpomembnejši načini obračuna davka so: obračun davka po odbitku, samoobdavčitev in davčna odmera ali odločba.

Obračun davka po odbitku (ang. withholding tax) je najpomembnejši način obračunavanja davkov. Pri tem imajo ključno vlogo izplačevalci plač, avtorskih honorarjev, podjemnih pogodb in podobnih izplačil, ki obračunajo ob izplačilu davke in prispevke ter jih plačajo na račune javnih teles. Davek po odbitku je lahko akontacija ali dokončna dajatev. (Milost in Milunovič 2001, 77-78)

Samoobdavčitev (ang. self-assessment) uporabljajo zlasti pravne osebe za obdavčitev večine splošnih in posebnih trošarin, za obdavčitev dobička in podobno. Zavezanec za samoobdavčitev izdelava pri tem davčni obračun (napoved), ugotovi davčno osnovo in praviloma tudi vplača akontacijo ali poravna dokončno obveznost na račune

javnih teles. Če zavezanec ne predloži davčnega obračuna oziroma je ta nepravilen, lahko davčni organ z odločbo odmeri davčno obveznost. (prav tam, 77-78)

V primeru davčne odmere ali odločbe (ang. assessment) ugotovi davčno obveznost davčni organ na podlagi zavezančeve davčne napovedi, ki mora vsebovati vse podatke, potrebne za odmero davka. Če davčni organ sumi v verodostojnost davčne napovedi, običajno ugotovi davčno obveznost s cenitvijo, pri čemer upošteva vse informacije o zavezančevem poslovanju, premoženju in porabi. (prav tam, 77-78)

Poznavanje navedenih davčnih pojmov ima vpliv na pravilno razumevanje, opredelitve in razlage v nalogi. Navedeni davčni pojmi imajo pomemben vpliv na razlage in ugotovitve v petem poglavju naloge, kjer so predstavljeni praktični obračuni. S pomočjo teh pojmov so analizirane razlike med njimi.

3 SPLOŠNO O PLAČI IN PODJEMNI POGODBI

3.1 Opredelitev dohodka iz zaposlitve

Dohodek iz zaposlitve zajema vse dohodke, ki jih prejme fizična oseba na podlagi zaposlitve od delodajalca v zvezi s preteklo ali sedanjo zaposlitvijo. Kot dohodek se vključuje vsako izplačilo in boniteta v zvezi z zaposlitvijo.

Za dohodek iz zaposlitve se po Zakonu o dohodnini šteje vsak:

- dohodek iz delovnega razmerja (plača, nadomestilo plače, regres za letni dopust...);
- dohodek iz drugega pogodbenega razmerja (dohodki iz avtorskih stvaritev, prejemki na podlagi podjemnih pogodb, ob predpostavki, da gre za odvisno razmerje z izplačevalcem dohodka);
- dohodek iz razmerja na drugi podlagi, ki imajo naravo odvisnega razmerja (podlaga ni pogodba, je pa lahko imenovanje ali izvolitev na določeno funkcijo, ki se bo opravljala le občasno – npr. priče na sodišču, stečajni upravitelj, upravitelj prisilne poravnave).

Najpogostejši primer odvisnega razmerja je delovno razmerje oziroma sklenjena pogodba o zaposlitvi, saj je delojemalec skoraj v celoti odvisen od delodajalca. Na osnovi odvisnega pogodbenega razmerja, kot je zaposlitev, ima delodajalec obveznost do plačila za opravljeno delo ali storitev.

Zakon o delovnih razmerjih (v nadaljevanju ZDR) ureja delovna razmerja, ki se sklepajo med delojemalci in delodajalci s pogodbo o zaposlitvi.

Delojemalec (ang. employee) je oseba, ki je v rednem delovnem razmerju v podjetju, zavodu ali kaki drugi organizaciji. Lahko mu rečemo tudi zaposlenec, delavec ali uslužbenec. Turk razlaga, da: »Delodajalec je pravna ali fizična oseba, ki sprejema delavce ali uslužbence v delovno razmerje« (2002, 836).

Po Zakonu o dohodnini se med dohodke iz delovnega razmerja štejejo:

- plača,
- nadomestilo plače (za čas bolezni, poklicne bolezni in nesreče pri delu, letnega dopusta, praznikov),
- vsako drugo plačilo za opravljeno delo, ki vključuje provizije,
- regres za letni dopust,
- jubilejne nagrade (za 10, 20, 30 let delovne dobe),
- odpravnine,
- solidarnostne pomoči,

- tisti del povračil stroškov v zvezi z delom, ki presega višino, določeno z Uredbo Vlade RS (regres za prehrano med delom, povračilo stroškov prevoza na delo in z dela, dnevnice za službeno potovanje, povračila stroškov prevoza na službeni poti),
- boniteto, ki jo delodajalec zagotovi v korist delojemalca ali njegovega družinskega člana,
- prejemki, prejeti zaradi začasnega neizplačila dohodka iz zaposlitve,
- dohodek na podlagi udeležbe v dobičku,
- dohodki, prejeti za vodenje poslovnega subjekta, ki je pravna oseba, na podlagi delovnega razmerja,
- dohodki izvoljenih ali imenovanih nosilcev funkcij v organih zakonodajne, izvršilne ali sodne oblasti v Sloveniji ali v organih lokalne samouprave, če za to funkcijo prejemajo plačo,
- dohodki, ki izhajajo iz avtorskega dela, ustvarjenega iz delovnega razmerja, iz izvedb avtorskih in folklornih del iz delovnega razmerja, in dohodki, ki nastajajo iz inovacij, ustvarjenih v delovnem razmerju, ne glede na obliko pogodbe, ki je podlaga za izplačilo navedenih dohodkov,
- plačilo, ki se izplača fizični osebi, ki opravlja dejavnost, kmetu, družbeniku in drugi osebi, ki ni v delovnem razmerju, kot nadomestilo za izgubljeni zaslužek v primeru sodelovanja pri odpravljanju posledic naravne nesreče in drugih nesreč,
- pokojnine,
- nadomestila in drugi dohodki iz naslova pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

3.2 Plača

Plača (ang. wage) je pravica, ki izhaja iz delovnega razmerja, sklenjenega s pogodbo o zaposlitvi. Če ni pogoja delovnega razmerja, ne moremo govoriti o plači, ampak le o drugih oblikah izplačila dohodka. Druge oblike izplačila so povezane z delom, ne pa z delovnim razmerjem.

Pri opredelitvi plače izhajamo iz pogodbe o zaposlitvi. Mežnar ugotavlja, da: »Pogodba o zaposlitvi je vedno odplačna pogodba. Delavec se zaveže opravljati delo, delodajalec pa plačati za opravljeno delo. Glavna obveznost delodajalca je tako plačilo, ki zanj izhaja iz sklenjene pogodbe« (2004, 11).

Plača je po Zakonu o delovnih razmerjih sestavljena iz (ZDR 2002, 126.člen):

- osnovne plače,
- dela plače za delovno uspešnost,
- nadomestila plače,

- dodatkov (dodatek za delovno dobo, za neugodne vplive okolja, za posebne nevarnosti pri delu, za delo v manj ugodnem delovnem času) in

- lahko tudi iz plačila za poslovno uspešnost, če je to dogovorjeno s pogodbo o zaposlitvi ali s kolektivno pogodbo.

Delodajalec je dolžan izplačati delojemalcu tudi povračila stroškov, ki jih ima delojemalec v zvezi z delom. Tako je delojemalec upravičen do regresa za prehrano med delom, povračila stroškov prevoza na delo in z dela, dnevnice za službeno potovanje, povračila stroškov prevoza na službeni poti v Sloveniji in v tujini. Ti stroški se ne priznajo v neomejenem obsegu. V Sloveniji se priznavajo v zneskih, ki ne presegajo višine določene z Uredbo Vlade RS. Zneski do Uredbe niso obdavčeni, kar pomeni, da se od teh zneskov ne plačuje prispevkov za socialno varnost in dohodnine. Ko pa znesek povračila presega višino, določeno z Uredbo Vlade RS, se razlika obdavči s prispevki za socialno varnost in dohodnino.

3.3 Podjemna pogodba

S podjemno pogodbo se podjemnik zavezuje opraviti določen posel, kot je izdelava ali popravilo kakšne stvari, telesno ali umsko delo ipd., naročnik pa se zavezuje, da mu bo za to plačal.

Podjemno pogodbo v današnji obliki poznamo od leta 2002, ko je stopil v veljavo nov Zakon o delovnih razmerjih (UL RS, št. 42/2002), ki ureja le zaposlitvena razmerja, torej tista, ki nastajajo med strankami na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Pogodbe o delu po novem Zakonu o delovnih razmerjih ni več. Delo, pri katerem obstajajo določeni elementi delovnega razmerja, kot so osebno delo za plačilo, kjer je delavec vključen v organiziran delovni proces in je delo nepretrgano po navodilih delodajalca, je torej mogoče le na podlagi pogodbe o zaposlitvi.

Druge posle, kot so izdelava ali popravilo kakšne stvari, telesno ali umsko delo, ki ne sodi v organiziran delovni proces oziroma za katerega delodajalec nima sistematiziranega delovnega mesta, pa je mogoče opraviti na podlagi podjemne pogodbe (pred tem se je imenovala pogodba o delu) med naročnikom in podjemnikom.

Za podjemno pogodbo je bistveno, da vsebuje kot izpolnitveno ravnanje izvršitev določenega posla. Ta posel v podjemni pogodbi lahko pomeni ustvaritev nove stvari, kot je to na primer izdelava obleke, gradnja hiše, itd..., lahko pa pomeni določen posel tudi popravilo stvari, na primer avtomobila. Umsko delo je lahko načrtovanje stavbe, pisanje reportaže, zamisel izdelave plakatov (Korpič Horvat idr. 2005, 3. del, 22. poglavje).

3.4 Razlike med pogodbo o zaposlitvi in podjemno pogodbo

Delovno razmerje je razmerje med delavcem in delodajalcem, v katerem se delavec prostovoljno vključi v organiziran delovni proces delodajalca in v njem za plačilo opravlja delo po navodilih in pod nadzorom delodajalca.

Podjemnik pa je dolžan izpolniti pogodbo sam ali s svojimi ljudmi. Podjemnik praviloma ni dolžan opraviti dela osebno. Podjemno razmerje ni vezano na osebno opravljanje dela, je samostojno (kar pomeni, da je podjemnik pri opravljanju posla samostojen in ni vezan na naročnikova navodila) in opravljen posel iz podjemne pogodbe je enkratno izpolnitveno razmerje, ki se zaključi po izpolnitvi obveznosti. Razlika je tudi v odgovornosti, v kateri nosi vsa tveganja, povezana z realizacijo končnega cilja (Korpič Horvat idr. 2005, 3. del, 22. poglavje).

4 DAJATVE PODJETJA NA PLAČO IN PODJEMNO POGODBO

4.1 Prispevki za socialno varnost

Milost in Milunovič razlagata (2001, 89):

»Bistvena razlika med davki in prispevki je, upošteva je davčno teorijo, v povezavi med dajatvijo in protidajatvijo, ki jo davčni zavezanec prejme za plačano dajatev. Pri davkih pa ni nobene povezave med davkom in protistoritvijo. Pri prispevkih obstaja povezava med dajatvijo in protistoritvijo države, vendar ta povezava ni neposredna. Plačani prispevki zavezancu ne predstavljajo neposredne protikoristi, ampak gre v bistvu za prerazporeditev ustvarjenega dohodka. Namenjeni so financiranju funkcij t.i. države blaginje ali socialne države. Prispevki so v bistvu način za pritegnitev širšega kroga oseb k zagotavljanju oziroma financiranju določenih splošno državno koristnih nalog.

Prispevki za socialno varnost so obvezne dajatve in za podjetje predstavljajo obremenitev, ki jo morajo v poslovnem procesu in načrtovanju poslovne politike vzeti v obzir.

Dva sklopa pravic socialnega varstva vežeta nase dva sklopa dajatev. Prispevki za socialno varnost so dajatve, ki jih plačujejo delojemalci in delodajalci v določenem razmerju, ki naj bi zagotavljal sorazmerno obremenitev obeh subjektov.«

4.1.1 Splošno o sistemu

Na splošno bi lahko socialno varnost opredelili kot zaščito, ki jo družba zagotavlja svojim članom v primeru ekonomske izgube. Socialne rizike, ki jih pokriva sistem socialne varnosti, predstavljajo izguba dohodka (npr. zaradi starosti, invalidnosti, brezposelnosti, bolezni ali poškodbe, povezane z delom ali ne, materinstva, starševstva...) in povečani stroški (npr. zaradi preživljanja, varstva in vzgoje otrok ali medicinske oskrbe). (Čok idr. 2001, 43)

Prispevki za obvezno socialno varnost so po obsegu največja skupina dajatev v našem sistemu javnih financ. Stopnje prispevkov so proporcionalne in se od leta 1993 znižujejo, kot je razvidno iz tabele št. 4.1 (prav tam, 43).

Tabela 4.1 Stopnje prispevkov za socialno varnost 1992-2000

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Prispevek za PIZ	28,80	30,84	31,00	31,00	26,57	24,35	24,35	24,35	24,35
Delojemalci	14,40	15,42	15,50	15,50	15,50	15,50	15,50	15,50	15,50
Delodajalci	14,40	15,42	15,50	15,50	11,07	8,85	8,85	8,85	8,85
Prispevek za zdr. zav.	18,15	13,80	12,78	12,70	13,20	13,25	13,25	13,25	13,25
Delojemalci	8,69	6,60	6,14	6,10	6,34	6,36	6,36	6,36	6,36
Delodajalci	9,46	7,20	6,64	6,60	6,86	6,89	6,89	6,89	6,89
Prispevek za zaposl.	3,40	3,40	1,25	0,80	0,25	0,20	0,20	0,20	0,20
Delojemalci	1,70	1,70	0,63	0,40	0,16	0,14	0,14	0,14	0,14
Delodajalci	1,70	1,70	0,63	0,40	0,09	0,06	0,06	0,06	0,06
Prispevek za star.varstvo	-	-	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20
Delojemalci	-	-	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
Delodajalci	-	-	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
Prispevek za pošk. pri delu	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Delodajalci	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skupaj prispevki za soc. varnost	50,35	48,04	45,23	44,70	40,22	38,00	38,00	38,00	38,00
Delojemalci	24,79	23,72	22,36	22,10	22,10	22,10	22,10	22,10	22,10
Delodajalci	25,56	24,32	22,86	22,60	18,12	15,90	15,90	15,90	15,90

Vir: Čok idr., 2001

Zakon o prispevkih za socialno varnost (Uradni list RS št. 5/96, 34/96, 3/98, 81/00 in 97/01, v nadaljevanju ZPSV) določa obračunavanje in plačevanje ter stopnje prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno zdravstveno zavarovanje, starševsko varstvo in zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu: prispevki za socialno varnost) v skladu z zakoni, na podlagi katerih so prispevki uvedeni. S tem zakonom se tudi določa osnova za obračunavanje in plačevanje prispevkov za socialno varnost od plač ter osnova za obračunavanje in plačevanje prispevkov za socialno varnost od drugih prejemkov iz delovnega razmerja.

Prispevki za socialno varnost so uvedeni v skladu z Zakonom o prispevkih za socialno varnost, pravice in obveznosti iz teh razmerij pa določajo naslednji zakoni:

- Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju,
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju,
- Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih,
- Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti.

Nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem prispevkov v Republiki Sloveniji opravlja davčni organ.

Osnova za plačilo prispevkov zaposlenih

V skladu z ZPSV plačujejo zavezanci prispevke za socialno varnost iz bruto plače in iz bruto nadomestil plače za čas odsotnosti z dela in od vseh drugih prejemkov iz delovnega razmerja, vključno s stimulacijami in bonitetami, pa tudi od jubilejnih nagrad, odpravnin in solidarnostnih pomoči ter povračil stroškov, ki presegajo z Uredbo Vlade določen znesek. Prispevki za socialno varnost se plačujejo tudi od regresa za letni dopust, in sicer od dela, ki presega 70% povprečne plače predpreteklega meseca zaposlenih v Republiki Sloveniji.

Tabela 4.2 Pregled osebnih prejemkov in obveznosti za plačilo prispevkov za socialno varnost

<i>Vrsta prejema</i>	<i>Osnova za plačilo prispevkov za socialno varnost</i>
Plača oziroma nadomestilo plače	Celoten bruto znesek izplačane plače
Povračila stroškov (npr. prehrana med delom, potni stroški,...)	Del, ki presega z Uredbo vlade določen znesek
Stimulacije in bonitete	Celoten bruto znesek stimulacije in bonitete
Odpravnine in solidarnostne pomoči	Del, ki presega z Uredbo vlade določen znesek
Regres za letni dopust	Del, ki presega 70% povprečne plače predpreteklega meseca zaposlenih v RS

Vir: ZPSV

Najnižja osnova za obračun prispevkov za socialno varnost v Republiki Sloveniji za zaposlene je znesek minimalne plače.

Stopnje in plačilo prispevkov za socialno varnost zaposlenih

Tabela 4.3 Stopnje prispevkov za socialno varnost zaposlenih

Vrsta prispevka za socialno varnost	Prispevki delojemalca	Prispevki delodajalca
Za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	15,50%	8,85%
Za zdravstveno zavarovanje	6,36%	6,56%
Za starševsko varstvo	0,10%	0,10%
Za zaposlovanje	0,14%	0,06%
Za poškodbe pri delu in poklicne bolezni	-	0,53%

Vir: ZPSV

Prispevki delojemalca znašajo skupaj 22,10% in se, enako kot davek od osebnih prejemkov, plačujejo po odbitku, torej od bruto plače. Prispevki delodajalca znašajo skupaj 16,10% in se prav tako plačujejo od bruto plače.

Zavezanci plačujejo prispevke za socialno varnost v skladu z Zakonom o prispevkih za socialno varnost v rokih in na način, kot je z zakonom določeno za davek od osebnih prejemkov. Izplačevalec osebnih prejemkov mora prispevke za socialno varnost obračunati hkrati z obračunom osebnih prejemkov in jih plačati isti dan, kot je izplačilo osebnih prejemkov. Izplačevalec mora davčnemu organu dostaviti obračun osebnih prejemkov najkasneje na dan izplačila osebnih prejemkov. Pravne osebe plačujejo obveznosti iz naslova prispevkov za socialno varnost na vplačilne podračune, ki so predpisani s Pravilnikom o podračunih ter načinu plačevanja obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov.

4.1.2 Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja ureja Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS št. 20/2004). Zakon ureja: obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezna in prostovoljna dodatna pokojninska in invalidska zavarovanja ter pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi osebnih pokojninskih varčevalnih računov.

Nosilec in izvajalec pokojninskega in invalidskega zavarovanja je Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ki ima status javnega zavoda.

Z obveznim zavarovanjem se zavarovancem, na podlagi dela, prispevkov ter po načelih vzajemnosti in solidarnosti, zagotavljajo pravice za primer starosti, invalidnosti, smrti, telesne okvare ter potrebe po stalni pomoči in postrežbi. Pravice iz obveznega zavarovanja pridobi zavarovanec izključno na podlagi plačila prispevkov. Pravice iz obveznega zavarovanja so sorazmerne zavarovančevi plači ali drugim dohodkom in vplačanim prispevkom.

Stopnje oziroma višine prispevnih stopenj določa Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Zakon deli prispevke na tiste, ki jih plačujejo delojemalci, in tiste, ki jih plačujejo delodajalci, in sicer:

- delojemalci po stopnji 15,50 % in
- delodajalci po stopnji 8,85 %.

S 1.1.2006 pa je delodajalec dolžan obračunati še posebni prispevek za poškodbe pri delu in poklicne bolezni po stopnji 0,53% od osnove za izračun prispevkov. Uvedba tega prispevka naj bi spodbudila delodajalce k izboljševanju in dvigu ravni varnosti in

zdravja pri delu ter zmanjšanju števila poklicnih vzrokov za nastanek invalidnosti. Hkrati naj bi prispevek pospeševal tudi preventivne dejavnosti (Korpič Horvat idr. 2005, 4.del, 4. poglavje, 4. podpoglavje).

Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pri podjetni pogodbi

Osnovo za izračun tvori po podjetni pogodbi bruto prejemek, ki zajema vse, kar dobi fizična oseba kot plačilo. Obračuna se po stopnji 6% od navedene osnove v skladu z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Zavarovanec, ki v okviru kakšnega drugega pravnega razmerja opravlja delo za plačilo, mora biti pri opravljanju tega obvezno zavarovan za invalidnost, telesno okvaro ali smrt, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni.

4.1.3 Prispevek za zdravstveno zavarovanje

Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS št. 20/2004) ureja sistem zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja, določa nosilce družbene skrbi za zdravje in njihove naloge, zdravstveno varstvo v zvezi z delom in delovnim okoljem, ureja odnose med zdravstvenim zavarovanjem in zdravstvenimi zavodi ter uveljavljanje pravic iz zdravstvenega zavarovanja.

Poznamo obvezno in prostovoljno zdravstveno zavarovanje. Nosilec obveznega zdravstvenega zavarovanja je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ki je javni zavod in obsega: zavarovanje za primer bolezni in poškodbe izven dela in zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni. Prostovoljno zavarovanje pa izvajajo zavarovalnice, to je z razliko do polne vrednosti zdravstvenih storitev, za večji obseg pravic, kot jih določa zakon, ali za višji standard zdravstvenih storitev. Prostovoljno zavarovanje ne sodi v sistem obdavčitve pri podjetjih.

Sredstva za obvezno zdravstveno zavarovanje se zagotavljajo s prispevki, ki jih plačujejo delojemalci in delodajalci Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Prispevki se plačuje od bruto prejemka po proporcionalnih stopnjah, in sicer:

- delojemalci po stopnji 6,36%,
- delodajalci po stopnji 6,56%.

Prispevek za zdravstveno varstvo pri podjemni pogodbi

Obveznost za plačilo pavšalnega prispevka za zdravstveno varstvo od podjemnih pogodb je določeno v 17. členu Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni. Višina tega prispevka je določena s Sklepom o pavšalnih prispevkih za obvezno zdravstveno zavarovanje. Pavšalni prispevek se plačuje mesečno od vsake podjemne pogodbe.

4.1.4 Prispevek za primer brezposelnosti

Zavarovanje za primer brezposelnosti ureja Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (Uradni list RS št. 67/2002, 2/2004, 10/2004). Z zavarovanjem za primer brezposelnosti se zavarovancem zagotavljajo pravice za čas, ko so brez svoje krivde ali proti svoji volji brez zaposlitve, in pravice v primeru, ko postane njihovo delo nepotrebno.

Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti ureja sistem zavarovanja za primer brezposelnosti, in sicer: obvezno zavarovanje za primer brezposelnosti in prostovoljno zavarovanje za primer brezposelnosti. Pravice iz obveznega zavarovanja pridobi brezposelna oseba, ki je bila pred nastankom brezposelnosti obvezno ali prostovoljno zavarovana za primer brezposelnosti in ima na tej podlagi pravico do denarnih prejemkov.

Nosilec zavarovanja za primer brezposelnosti je Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. Kot v ostalih sistemih socialnih zavarovanj se tudi zavarovanje za primer brezposelnosti financira s prispevki delojemalcev in delodajalcev. Posebnost je, da se sredstva zbirajo neposredno v državnem proračunu.

Prispevno stopnjo določa Zakon o prispevkih za socialno varnost, in sicer:

- delojemalci pa stopnji 0,14 %,
- delodajalci po stopnji 0,06 %.

4.1.5 Prispevek za starševsko varstvo

Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS št. 110/2003) ureja zavarovanje za starševsko varstvo in pravice, ki iz tega izhajajo, družinske prejemke, pogoje in postopek za uveljavljanje posameznih pravic. Po tem zakonu so pravice iz zavarovanja za starševsko varstvo in pravice do družinskih prejemkov. Z zavarovanjem se zavarovancem po načelih vzajemnosti in solidarnosti zagotavljajo pravice, vezane na starševsko varstvo. Pravico iz zavarovanja za starševsko varstvo

(starševski dopust, starševsko nadomestilo za krajši delovni čas) uveljavljajo zavarovanci na podlagi prijave v zavarovanje in na podlagi obračunanih prispevkov za starševsko varstvo. Če vplačani prispevki za starševsko varstvo ne zadoščajo za pokrivanje obveznosti za pravice, ki izhajajo iz zavarovanja, se sredstva zagotavljajo iz drugih proračunskih virov.

V sistemu zavarovanja za starševsko varstvo ne poznamo samo enega nosilca zavarovanj, kot je to v primeru ostalih socialnih zavarovanj. Pristojnosti so razdeljene med Centri za socialno delo (CSD) in Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve. Kot v ostalih sistemih socialnih zavarovanj se tudi zavarovanje za starševsko varstvo financira s prispevki delojemalcev in delodajalcev, tako da znaša prispevna stopnja:

- za delojemalce 0,10%,
- za delodajalce prav tako 0,10%.

Podobno kot v primeru zavarovanja za primer brezposelnosti se prispevki zbirajo neposredno v državnem proračunu in ne na posebnih računih centrov za socialno delo.

4.2 Davki

4.2.1 Dohodnina

Lastnosti dohodnine

Dohodnina (ang. personal income tax) je davek na skupni dohodek fizičnih oseb in je zelo razvita davčna vrsta. Pogoji za uvedbo dohodnine, kot jo poznamo danes, je sorazmerno visoka stopnja denarnega gospodarstva, kar se zdi danes samoumevno, vedno pa ni bilo tako.

Sistem obdavčitve dohodkov fizičnih oseb je v tej diplomski nalogi obravnavan po Zakonu o dohodnini (Uradni list RS št. 17/2005). V Sloveniji je bila dohodnina uvedena leta 1991. Po Škofu in Kobalu je dohodnina letni, sintetičen, osebni, subjektivni, neposredni in je eden od "velike trojice" davkov. Glede uvedbe je republiški davek, saj je dohodnina vir za polnjenje državne blagajne, ki se uporablja kot instrument gospodarske, socialne in družbene politike (Škof in Kobal 2000, 501).

Dohodnina je opredeljena kot letni davek, kar pomeni, da so obdavčeni vsi prejeti dohodki od 1. 1. do 31. 12. v določenem letu. Med letom sicer plačujemo akontacije dohodnine, ki se ob koncu leta obračunajo.

Dohodnina je sintetičen davek. Obdavčuje več vrst dohodkov in združuje v eni davčni osnovi vse dohodke zavezanca. Sintetične dohodnine v svetu ne poznajo v povsem čisti obliki. Analitična dohodnina pa je dohodnina, s katero je obdavčen

dohodek od ene ali več sorodnih dejavnosti in se pri obdavčitvi upoštevajo tiste objektivne okoliščine, ki vplivajo na davčno sposobnost zavezanca (Milost in Milunovič 2001, 42).

Kobal razlaga, da je dohodnina osebni davek, saj mora vsak prijaviti svojo dohodnino. Prav tako se pri obdavčitvi upoštevajo osebne okoliščine na strani davčnega zavezanca, ki vplivajo na njegovo davčno sposobnost. Avtor ugotavlja, da se osebne razmere davčnega zavezanca upoštevajo v obliki osebnih olajšav pri določanju davčne osnove (Kobal 2004, 26-27).

Dohodnina ima lastnost subjektivnega davka, saj ima svoj subjekt oziroma davčnega zavezanca.

Je najpomembnejši neposredni davek, s katerim se polni slovenski proračun. Neposredni davki so davki, za katere se pričakuje, da bo davčni zavezanec neposredno nosil njihovo breme. Poznamo tudi posredne davke, za katere se pričakuje, da njihovega bremena ne bo nosil davčni zavezanec, temveč nekdo drug (npr. končni potrošnik). Primer posrednega davka je davek na dodano vrednost, kjer je davčni zavezanec podjetje, toda breme davka vendarle nosi končni kupec (Stanovnik 2002, 41-46).

Dohodnina se odmerja z odločbo na osnovi napovedi. Vsaka fizična oseba mora Davčni upravi Republike Slovenije oddati napoved za odmero dohodnine najkasneje do 31.3. za preteklo leto. V napoved se vključi vse prejete dohodke v davčnem letu.

Davčna osnova

Pri opredelitvi davčne osnove za obračun dohodnine se omejujem le na dohodek iz zaposlitve. Kot zaposlitev se šteje vsako odvisno pogodbeno razmerje, na podlagi katerega ima fizična oseba pravico do plačila za opravljeno delo ali storitev.

Davčna osnova od plače je bruto dohodek iz delovnega razmerja, zmanjšan za obvezne prispevke za socialno varnost, ki jih je dolžan plačevati delojemalec. Obvezni prispevki za socialno varnost, ki jih je dolžan plačevati delodajalec, se ne všttevajo v davčno osnovo od dohodkov iz delovnega razmerja. Davčno osnovo določimo tako, da od posameznih vrst dohodkov odštejemo priznane stroške ter standardne in nestandardne olajšave.

Davčna osnova pri podjemni pogodbi pa je bruto dohodek, zmanjšan za zakonsko priznane normirane stroške.

Davčne olajšave

Za pravilen izračun akontacije dohodnine, ki se opravi na podlagi davčnega obračuna z davčnim odtegljajem, je nujno poznavanje davčnih olajšav.

Poznamo standardne in nestandardne davčne olajšave. Standardne olajšave so dostopne vsakemu zavezancu, ki izpolnjuje dane pogoje. Te so izključno v obliki odbitkov pred obdavčljivo davčno osnovo (Čok idr. 2001, 22-23).

Standardne davčne olajšave delimo na:

- splošno olajšavo,
- osebne olajšave,
- posebne osebne olajšave,
- posebne olajšave,
- olajšava za rezidente držav članic EU,
- olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje.

Splošna olajšava

Vsakemu rezidentu se prizna zmanjšanje letne davčne osnove v višini 604.330 SIT pod pogojem, da zanj drug rezident ne uveljavlja posebne olajšave.

Osebne olajšave po Odredbi o določitvi olajšav pripadajo (Odredba o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2006, 1. člen) :

- rezidentu, 100% invalidu (3.513.772 SIT)
- rezidentom, po dopolnjenem 65. letu starosti (281.081 SIT)
- rezidentom, prejemnikom pokojnine iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (14,5%)
- rezidentom, prejemnikom nadomestila iz obveznega zavarovanja (14,5%)
- rezidentom, prejemnikom priznavalnine na področju kulture (14,5%)

Posebne osebne olajšave po Odredbi o določitvi olajšav se priznajo (Odredba o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2006, 1. člen):

- rezidentom, ki imajo status dijaka ali študenta (1.225.200 SIT)
- rezidentom, ki samostojno opravljajo poklic na področju kulturne dejavnosti (15% prihodkov letno oziroma do 3.981.901 SIT)
- rezidentom, ki samostojno opravljajo novinarski poklic (15% prihodkov oziroma do 3.981.901 SIT)

Posebna olajšava

Ta se po Odredbi o določitvi olajšav prizna rezidentom, ki vzdržujejo družinske člane, in sicer:

- za prvega otroka: 484.873 SIT
- za otroka s posebno nego: 1.756.937 SIT, če ta ne biva v centru

- za vsakega drugega vzdrževanega člana: 484.873 SIT
- za vsakega nadaljnjega vzdrževanega otroka se olajšava poveča:
 1. za drugega v višini 42.167 SIT
 2. za tretjega v višini 217.881 SIT
 3. za četrtega v višini 393.596 SIT
 4. za petega v višini 569.310 SIT
 5. za vse nadaljnje vzdrževane otroke za 175.612 SIT glede na višino olajšave za predhodnega vzdrževanega otroka.

Vzdrževani družinski člani so: nezaposleni zakonec ali izvenzakonski partner, otrok do 18. leta, otrok do 26. leta, če študira, za delo nezmožen otrok, ne glede na to, koliko je star, otrok, starejši od 18. let, prijavljen na Zavodu za zaposlovanje, brez dohodkov oziroma z nižjimi od posebne olajšave, starši posvojitelji, če nimajo lastnih sredstev oziroma so ta manjša od posebne olajšave.

Olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje

Ta se prizna po Odredbi o določitvi olajšav, in sicer največ v višini 24% obveznih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje oziroma 5,844% pokojnine zavarovanca in ne več kot 560.937 SIT letno.

Zneski davčnih olajšav, ki so prikazani, so veljavni za leto 2006 in so povzeti iz Odredbe o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2006 (Uradni list RS št. 117).

Nestandardna olajšava je v obliki odbitka pred obdavčljivo osnovo in je olajšava za različne izdatke. Znaša lahko do 2% davčne osnove. Uveljaviti jo je mogoče na podlagi dokumentacije, ki dokazuje, da so bili izdatki porabljeni osebno za zavezanca.

Lestvica za obračun dohodnine in plačevanje dohodnine

Dohodnina je progresivni davek, kar pomeni, da z rastočo davčno stopnjo narašča tudi povprečna davčna stopnja (povprečna davčna stopnja se izračuna tako, da celotne plačane davke delimo z davčno osnovo). Čim višja je osnova za dohodnino, tem višja je stopnja in davčna obremenitev. Dohodek fizičnih oseb je v Sloveniji obdavčen po stopničasti progresiji. To pomeni, da imajo v posameznih intervalnih vrednostih davčne osnove različne mejne davčne stopnje. Spremenjena višja mejna davčna stopnja se uporablja samo za vrednosti osnove nad nekim intervalom. Veljavna dohodninska lestvica za leto 2006 ima pet razredov, zadnji razred je navzgor odprt.

Lestvica za dohodnino je predpisana in vnaprej znana. Pri mesečnem obračunu se uporablja 1/12 letnih zneskov in se uporablja kot lestvica za določanje akontacije dohodnine.

Tabela 4.4 Mesečna lestvica za odmero akontacije dohodnine za leto 2006

<i>Če znaša neto davčna osnova</i>		<i>znaša dohodnina</i>
<i>nad</i>	<i>do</i>	
	110.608	16%
110.608	216.122	17.697+ 33% nad 110.607
216.113	437.327	52.513 + 37% nad 216.112
437.328	878.911	134.364 + 41% nad 437.328
878.911		315.412 + 50% nad 878.911

Tabela 4.5 Letna lestvica za odmero dohodnine za leto 2006

<i>Če znaša neto davčna osnova</i>		<i>znaša dohodnina</i>
<i>nad</i>	<i>do</i>	
	1.327.300	16%
1.327.300	2.593.340	212.368+ 33% nad 1.327.300
2.593.340	5.247.940	630.161 + 37% nad 2.593.340
5.247.940	10.546.930	1.612.363 + 41% nad 5.247.940
10.546.930		3.784.949 + 50% nad 10.546.930

Vir: Odredba o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2006

Zneski neto letnih davčnih osnov se enkrat letno uskladijo s koeficientom rasti cen življenjskih potrebščin v Republiki Sloveniji po podatkih statističnega urada RS, in sicer za mesec november tekočega leta v primerjavi z mesecem novembrom prejšnjega leta. Revalorizirane zneske z Odredbo določi minister, pristojen za finance, najkasneje v decembru tekočega leta za naslednje leto.

Akontacija dohodnine

Viri dohodnine se obdavčijo po koncu leta z dohodnino, med letom pa z akontacijskimi davki. Ti omogočajo sprotno pobiranje dohodnine, tako da po koncu leta ne bi bili preveliki zneski doplačila oziroma povračila. S takšnim načinom se zagotavljajo redni mesečni prilivi javnofinančnih prihodkov. Izračun akontacije dohodnine se opravi z davčnim obračunom ali z odmero akontacije dohodnine. Izračun akontacije dohodnine z davčnim odtegljajem je zavezan opraviti plačnik davka (to je

oseba, ki izplačuje obdavčljive dohodke). Prevladujoč način plačevanja je v obliki davka po odbitku, tj. ob vsakem izplačilu dohodkov, ki se štejejo v davčno osnovo.

Pri nekaterih virih dohodkov je akontacijski davek proporcionalen (npr. podjemna pogodba s 25% stopnjo). Pri najpomembnejšemu viru dohodka; to je plači, pa je akontacijski davek progresiven, in sicer v obliki stopničaste progresije.

Viri dohodnine

Od 1. januarja 2005 je obdavčen vsak dohodek, ki ni v Zakonu o dohodnini izrecno naveden kot neobdavčen. Razvrsti se ga v ustrezno skupino (da se plača ustrezna akontacija dohodnine), če pa ga ne najdemo, ga uvrstimo med druge dohodke.

Dohodki po novem Zakonu o dohodnini so (Zdoh-1, 2005):

1. dohodki iz zaposlitve, ki vključujejo tudi dohodek iz opravljanja storitev, razen dohodka iz opravljanja storitev, ki se šteje za dohodek iz dejavnosti;
2. dohodek iz dejavnosti;
3. dohodek iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti;
4. dohodek iz premoženja;
5. dobiček iz kapitala;
6. drugi dohodki.

Davek od osebnih prejemkov po podjemni pogodbi

Davek od osebnih prejemkov, to je v višini 25% od osnove, se plačuje v skladu Zakonom o dohodnini, saj je zavezanec zanj fizična oseba, ki prejema prejemke na podlagi podjemne pogodbe. Osnova za njegov izračun je vsak posamezni bruto prejemek, izplačan v denarju, bonih ali v naravi, z všteti povračili stroškov, zmanjšan za normirane stroške v višini 10% (4. odstavek 29. člena Zdoh-1). Če zavezanec dokaže davčnemu organu, da so njegovi dejanski stroški večji od normiranih, lahko v skladu z Zakonom o dohodnini uveljavlja dejanske stroške pri davčnemu organu.

4.2.2 Davek na izplačane plače

Zavezanci za plačilo davka na izplačane plače so po Zakonu o davku na izplačane plače (Uradni list RS št. 21/2006) pravne in fizične osebe, ki izplačujejo plače in so po zakonih zavezanci za plačevanje prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno zdravstveno zavarovanje, starševsko varstvo in zaposlovanje.

Stopnje davka so razvidne iz tabel št. 4.6, 4.7 in 4.8 in temeljijo na navadni progresivni lestvici obdavčitve izplačanih plač pri delodajalcu. Davčna osnova je izplačana bruto plača.

Davek je prihodek proračuna Republike Slovenije in je bil uveden leta 1996 kot začasni ukrep zaradi primanjkljaja, ki je nastal kot posledica znižanja delodajalčevih prispevkov na bruto plače in kot poskus manjšanja davčne obremenitve delovno intenzivnih panog, kjer so plače nižje (Čok idr. 2001, 61).

S sprejetjem novega Zakona o davku na izplačane plače, ki je začel veljati s 1. 1. 2006, se stopnje davka na izplačane plače postopno vsako leto zmanjšujejo, to je do leta 2009, ko bo prenehala obveznost plačevanja davka na izplačane plače. Meje davčnih razredov z novim zakonom ostajajo nespremenjene in prag obdavčitve z davkom na izplačane plače je pri 165.000 SIT. Z novim zakonom se znižuje davčna obremenitev dela in s tem povečuje konkurenčnost podjetja. Predlagatelj zakona ocenjuje, da bo zaradi spremembe zakona prišlo do okrog 25,3 mlrd SIT proračunskega izpada prihodkov na letnem nivoju (Plače in kadri št. 22/2005, 3).

Tabela 4.6 Stopnje davka na izplačane plače od 1. 1. 2006 do 31. 12. 2006

Če znaša mesečna bruto plača zaposlenega	znaša stopnja davka
do 165.000 SIT,	0,00%.
nad 165.000 SIT do 400.000 SIT,	3,00%.
nad 400.000 SIT do 750.000 SIT,	6,30%.
nad 750.000,	11,80%.

Vir: Zakon o davku na izplačane plače

Tabela 4.7 Stopnje davka na izplačane plače od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007

Če znaša mesečna bruto plača zaposlenega	znaša stopnja davka
do 165.000 SIT,	0,00%.
nad 165.000 SIT do 400.000 SIT,	2,30%.
nad 400.000 SIT do 750.000 SIT,	4,70%.
nad 750.000,	8,90%.

Vir: Zakon o davku na izplačane plače

Tabela 4.8 Stopnje davka na izplačane plače od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008

Če znaša mesečna bruto plača zaposlenega	znaša stopnja davka
do 165.000 SIT,	0,00%.
nad 165.000 SIT do 400.000 SIT,	1,10%.
nad 400.000 SIT do 750.000 SIT,	2,30%.
nad 750.000,	4,40%.

Vir: Zakon o davku na izplačane plače

Davek na izplačane plače vpliva na višino stroškov, ki jih ima podjetje pri izplačilu plače.

Primer:

- bruto plača 1: 400.000 SIT, stopnja davka na izplačano plačo: 3%, znesek davka: 12.000 SIT,
- bruto plača 2: 402.000 SIT, stopnja davka na izplačano plačo: 6,3%, znesek davka: 25.326 SIT

Iz primera je videti, da ima podjetje zaradi 2.000 SIT višje bruto plače, dodatnih 13.326 SIT davčnih stroškov. Če torej želi podjetje zaposlenega dodatno nagraditi, je to vsekakor smiselno s prejemki, ki se ne štejejo kot plača.

Obveznosti podjetja:

Davek na izplačane plače se obračuna ob izplačilu plače, tega plača pa v šestih dneh po izplačilu plače, vendar najpozneje do prvega naslednjega izplačila plače.

Če se plača izplača v več delih, se ob izplačilu zadnjega dela plače ugotovi mesečna višina plače in se izvrši obračun davka ter poračun plačanega davka od posameznih delov plače.

Davčni zavezanci obračunavajo davek na obrazcu, ki ga predpiše minister, pristojen za finance. Obrazec se predloži davčnemu organu ob izplačilu plače.

Od davka, ki ni bil plačan v roku, se obračunajo zamudne obresti v skladu z zakonom, ki ureja obrestno mero zamudnih obresti. Nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem davka ter prisilno izterjavo davka opravlja davčni organ po davčnih in posebnih predpisih (Zakon o davku na izplačane plače, 4., 5., 7., 9. in 10. člen).

4.2.3 Posebni davek na določene prejemke

Posebni davek na določene prejemke je bil uveden leta 1993 zaradi prejšnje prenizke skupne obdavčitve takih prejemkov v primerjavi s plačami iz rednega delovnega razmerja. Zaradi prenizke obdavčitve je bila taka oblika zaposlitve pred uvedbo tega davka zelo razširjena. Davek namreč dodatno stroškovno obremenjuje samo izplačevalca, zaradi česar je najemanje delovne sile na podlagi podjemne pogodbe postalo bistveno manj zanimivo. Hkrati pa je ta davek, poleg davka na izplačane plače, v letih po uvedbi postal eden od najizdatnejših proračunskih virov (Čok idr. 2001, 62).

Posebni davek na določene prejemke plačujejo pravne osebe in zasebniki, ki opravljajo dejavnost in izplačujejo določene prejemke na podlagi podjemnih pogodb. Osnova za obračun in plačilo davka je vsako posamezno bruto izplačilo fizični osebi za opravljeno storitev na podlagi podjemne pogodbe ter vsa povračila stroškov, ki jih je fizična oseba prejela v zvezi z opravljanjem storitve. Davek se plačuje po stopnji 25 % v skladu z Zakonom o posebnem davku na določene prejemke. Davek je prihodek za proračun Republike Slovenije.

5 OBRAČUN IN ANALIZA RAZLIK

5.1 Obračun plače

V nadaljevanju bo predstavljena obdavčitev plač, to je z vidika podjetja.

Osnovna shema za obračun plač je naslednja (Milost in Milunovič 2001, 85):

Vidik delojemalca:

- bruto plača
- prispevki delojemalca
- davek od osebnih prejemkov (davek od dohodkov iz zaposlitve)
- = čista ali neto plača

Vidik delodajalca

- bruto plača
- + prispevki delodajalca
- + davek na izplačane plače
- = skupni stroški dela

Avtorja razlagata (2001, 85-86):

»Če pogledamo plače z vidika podjetja, vidimo, da so dodatno nad zneskom bruto plače obremenjene še za obveznosti podjetja samega za dajatve, ki jih mora obračunati glede na znesek bruto plač in niso njihov sestavni del. Davek od osebnih prejemkov (dohodnina) se obračuna od bruto plače v breme delojemalca. Prispevki za socialno varnost pa bremenijo delno delodajalca, ki jih mora obračunati na bruto plačo, delno pa so to dajatve od bruto plače v breme delojemalca. V Sloveniji pa so delodajalci pri izplačilu plače dodatno obremenjeni še z davkom na izplačane plače.«

V nadaljevanju sta prikazana dva praktična obračuna plače, ki sta predmet analiz v nadaljevanju naloge.

Tabela 5.1 Obdavčitev bruto plače 200.000 SIT

Bruto plača delojemalca	200.000
Prispevki delojemalca iz plače:	
1. Prispevek za zdravstveno zavarovanje 6,36%	12.720
2. Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje 15,50%	31.000
3. Prispevek za zaposlovanje 0,14%	280
4. Prispevek za starševsko varstvo 0,10%	200
Skupaj prispevki delojemalca iz plače 22,10%	44.200
Prispevki delodajalca na plačo:	
1. Prispevek za zdravstveno zavarovanje 6,56%	13.120
2. Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje 8,85%	17.700
3. Prispevek za zaposlovanje 0,06%	120
4. Prispevek za starševsko varstvo 0,10%	200
5. Prispevek za poškodbe pri delu 0,53%	1.060
Skupaj prispevki delodajalca na plačo 16,10%	32.200
Davek na izplačano plačo 3%	6.000
Neto plača delojemalca	155.800
Splošna davčna olajšava	50.361
Davčna osnova za izračun akontacije dohodnine	105.439
Akontacija dohodnine	16.870
Neto plača - dohodnina: izplačilo delojemalcu	138.930

Obrazložitev obračuna

Izhodišče za izračun je bruto plača delojemalca, ki po pogodbi o zaposlitvi znaša 200.000 SIT. Ta znesek je osnova za izračun prispevkov za socialno varnost delojemalca iz plače, kar v skupni višini 22,10% znaša 44.200 SIT. Tako izračunane prispevke odštejemo od prvotne bruto osnove in dobimo prvi neto znesek, kar v tem primeru znaša 155.800 SIT. Znesek 155.800 SIT, zmanjšan za splošno mesečno davčno olajšavo v višini 50.361 SIT, predstavlja davčno osnovo za izračun akontacije dohodnine (105.439 SIT). Po lestvici za izračun dohodnine ugotovimo, da zapademo v prvi dohodninski razred ter da znaša davčna stopnja 16% in akontacija dohodnine 16.870 SIT. Po vseh odbitkih ostane za izplačilo delojemalcu 138.930 SIT.

Na bruto osnovo 200.000 SIT pa je delodajalec dolžan obračunati še prispevke za socialno varnost na plačo. Ti znašajo v skupni višini 32.200 SIT ali 16,10% bruto plače in davek na izplačane plače po lestvici. V tem primeru zapademo v drugi razred po lestvici, tako da znaša davek 3 % oziroma 6.000 SIT.

Tabela 5.2 Obdavčitev bruto plače 300.000 SIT

Bruto plača delojemalca	300.000
Prispevki delojemalca iz plače:	
1. Prispevek za zdravstveno zavarovanje 6,36%	19.080
2. Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje 15,50%	46.500
3. Prispevek za zaposlovanje 0,14%	420
4. Prispevek za starševsko varstvo 0,10%	300
Skupaj prispevki delojemalca iz plače 22,10%	66.300
Prispevki delodajalca na plačo:	
1. Prispevek za zdravstveno zavarovanje 6,56%	19.680
2. Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje 8,85%	26.550
3. Prispevek za zaposlovanje 0,06%	180
4. Prispevek za starševsko varstvo 0,10%	300
5. Prispevek za poškodbe pri delu 0,53%	1.590
Skupaj prispevki delodajalca na plačo 16,10%	48.300
Davek na izplačano plačo 3%	9.000
Neto plača delojemalca	233.700
Splošna davčna olajšava	50.361
Davčna osnova za izračun akontacije dohodnine	183.339
Akontacija dohodnine	41.698
Neto plača - dohodnina: izplačilo delojemalcu	192.002

Obrazložitev obračuna

Izhodišče za izračun je bruto plača delojemalca, ki po pogodbi o zaposlitvi znaša 300.000 SIT. Prispevki za socialno varnost v breme delojemalca in v breme delodajalca so izračunani po enaki metodi kot v tabeli 5.1, prav tako davčna osnova za izračun akontacije dohodnine.

Davčna osnova znaša 183.339 SIT, kar pomeni, da po lestvici za izračun akontacije dohodnine zapademo v drugi dohodninski razred, kjer velja, za del osnove do 110.608 SIT stopnja 16% (17.697 SIT dohodnine) in za del osnove, ki zapade v drugi dohodninski razred, med 183.339 SIT in 110.608 SIT stopnja 33% (24.001 SIT dohodnine). Iz primera je vidna stopničasta progresija, kjer se vrednost dohodnine v vsakem razredu stopničasto povečuje.

Delodajalec je dolžan ugotoviti tudi svojo obveznost iz naslova davka na izplačane plače. Po lestvici za izračun davka na izplačane plače zapade v drugi razred, za katerega velja stopnja 3% (9.000 SIT).

Pri obračunu plače sem se opirala na naslednje člene Zdoh-1:

1. Vsakemu rezidentu se prizna zmanjšanje letne davčne osnove v višini 604.330 tolarjev letno pod pogojem, da drug rezident zanj ne uveljavlja posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana. V nalogi je znesek preračunan na dvanajstine; torej 50.361 tolarjev (Zdoh-1 2004, 105. čl.).

2. V Zdoh-1 so podane le davčne stopnje za letne davčne osnove. Ker je mesečni izračun, sem dane vrednosti delila z dvanajst in dobila mesečne davčne stopnje (Zdoh-1 2004, 116. čl.).

3. Plačnik davka je oseba, ki izplačuje dohodke, obdavčljive po tem zakonu, če ni z zakonom, ki ureja davčni postopek, drugače določeno (Zdoh-1 2004, 119. čl.).

4. V davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja, ki se ne všttevajo v davčno osnovo ločimo: obvezni prispevki za socialno varnost, ki jih je na podlagi posebnih predpisov dolžan plačevati delodajalec, povračila stroškov v zvezi z delom, kot so prehrana med delom, stroški prevoza na delo, terenski dodatek in nadomestilo za ločeno življenje ter povračila stroškov v zvezi s službenim potovanjem...¹ (Zdoh-1 2004, 31. čl.).

¹ Neobdavčeni zneski po Uredbi Vlade Republike Slovenije: prehrana na dan – 1200 sit, če je delavec prisoten 4 ure ali več; prevoz – dejanski stroški javnega prevoza, če je postajališče oddaljeno od delovnega mesta 1 km ali več in/ali kilometrino 31 sit/km, če je običajno prebivališče od najbližjega postajališča oddaljeno več kot 1 km; dnevnice v Sloveniji, od 6-8 ur 1260 sit, od 8-12 ur 1800 sit, če nočitev vključuje zajtrk 1530 sit, nad 12-24 ur 3600 sit, če nočitev vključuje zajtrk 3240 sit; kilometrino – 69 sit/km; nočitve – znesek računa; terenski dodatek – 750 sit, ki se izplača, če delavec dela in prenočuje zunaj svojega običajnega prebivališča in sedeža delodajalca in ima zagotovljeno prehrano in prenočitev; dodatek za ločeno življenje – 80000 sit za vsak začetni mesec in se izplača, če je delavec zaradi službenih potreb napoten na delo zunaj kraja stalne zaposlitve in najmanj 100 km stran od kraja, kjer biva njegova družina; jubilejna nagrada: za 10 let delovne dobe 110000 sit, za 20 let 165000 sit in za 30 let 220000 sit; odpravnina ob upokojitvi – 825000 sit; regres za letni dopust – 200000 sit.

Dolžnosti podjetja pri izplačilu plače:

V zvezi z izplačilom plač mora podjetje pripraviti več dokumentov in jih predložiti ustreznim institucijam. Davčnemu uradu Republike Slovenije se predloži obrazec REK-1 (Obračun davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja) ter obrazec Obračun davka na izplačane plače na dan izplačila dohodka. Za namene statistike mora podjetje na Agencijo za javnofinančne prihodke in statistiko (v nadaljevanju AJ PES) predložiti obrazec 1-ZAP/M (Mesečno poročilo o izplačanih plačah pri pravnih osebah).

Iz tega navedenega lahko povzamemo, da so dajatve za podjetje finančno breme in strošek. Poleg tega pa mora imeti podjetje zaposlen primerno izobražen kader, ki sledi novostim na področju davčne zakonodaje in poskrbi za izdelavo vseh obrazcev, ki so potrebni za poročanje podjetja na različne institucije. Kader mora poskrbeti tudi za pravilno vodenje in administriranje davčnih evidenc.

Obvezne prispevke za socialno varnost izračuna podjetje v obračunu oziroma jih za zaposlenega v obračunu davčnih odtegljajev izračuna, odtegne in plača plačnik davka; to je podjetje oziroma izplačevalec plače. Po 226. in 335. členu Zakona o davčnem postopku mora podjetje obračunati akontacijo dohodnine in prispevke za socialno varnost hkrati z obračunom plače in plačati na dan izplačila plače. Davek na izplačane plače obračuna podjetje po Zakonu o davku na izplačane plače ob izplačilu plače, plača pa ga v šestih dneh po izplačilu plače (5. čl. ZDIP). Podjetje mora vsa nakazila izvršiti na ustrezne vplačilne račune, ki veljajo za gospodarske družbe (v prilogi).

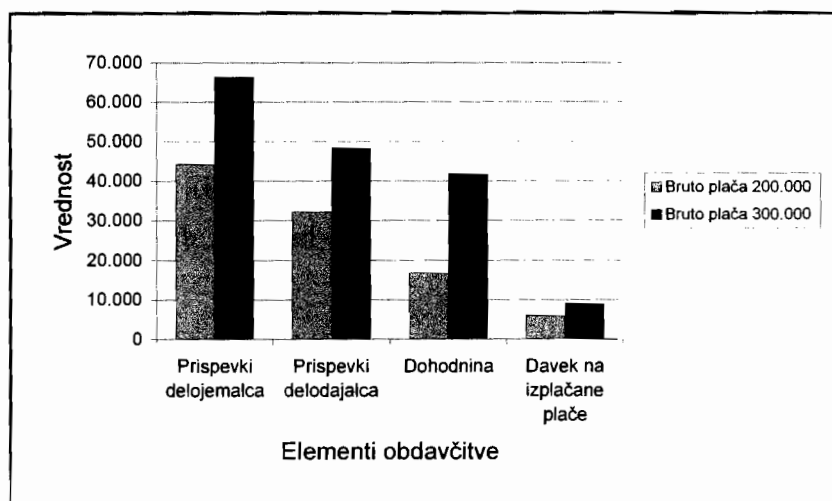
Podjetja, ki izplačujejo plače, morajo omenjene obračune hraniti v davčni evidenci najmanj 10 let.

5.2 Analiza in interpretacija ugotovitev

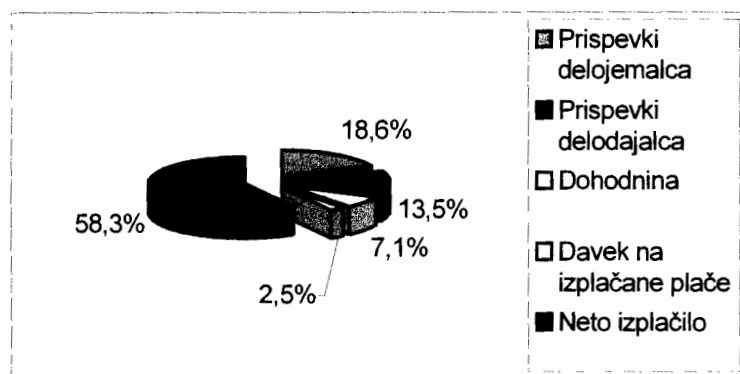
Tabela 5.3 Prikaz obremenitve podjetja pri izplačilu plače

	<i>Bruto plača 200.000</i>	<i>Bruto plača 300.000</i>	<i>Delež glede na celotno obremenitev 200.000</i>	<i>Delež glede na celotno obremenitev 300.000</i>
Prispevki delojemalca	44.200	66.300	18,56%	18,56%
Prispevki delodajalca	32.200	48.300	13,52%	13,52%
Dohodnina	16.870	41.698	7,08%	11,66%
Davek na izplačane plače	6.000	9.000	2,52%	2,52%
Neto izplačilo	138.930	192.002	58,32%	53,74%
Celotna obremenitev podjetja	238.200	357.300	100,00%	100,00%

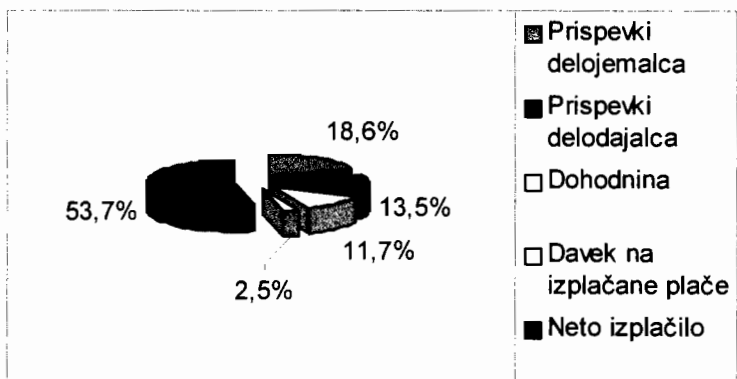
Slika 5.1 Diagram elementov obdavčitve plače

Slika 5.2 Tortni diagram prikaza stroškov pri izplačilu bruto plače 200.000 SIT

Slika 5.3 Tortni diagram prikaza stroškov pri izplačilu bruto plače 300.000 SIT

Pri izplačilu plače so za podjetje zelo pomembne davčne obremenitve in njihova višina ter struktura, ki izhajajo iz tega naslova.

Da podjetje izplača zaposlenemu neto plačo 138.930 SIT, znašajo njegovi stroški 238.200 SIT. V tem primeru znašajo davčne obremenitve iz naslova prispevkov za socialno varnost na plače in iz plač, dohodnine in davka na izplačane plače skupaj 99.270 SIT ali 41,68% vseh stroškov, ki jih ima pri tem podjetje. Neto plača, ki jo dobi zaposleni, pa predstavlja 58,32% vseh stroškov podjetja in 69,47% bruto plače, določene s pogodbo o zaposlitvi.

Iz tabele 5.3 lahko razberemo, da predstavljajo največji delež davčnih obremenitev prispevki delojemalca (18,56%) in prispevki delodajalca (13,52%), sledita dohodnina (7,08%) in davek na izplačane plače (2,52%).

Iz primerjalne analize bruto plače 200.000 in 300.000 ugotavljam, da z naraščanjem plače narašča tudi delež prispevkov in davkov v celotnih stroških podjetja. Tako potrebuje podjetje 357.300 SIT za izplačilo 192.002 SIT in delež davčnih obremenitev znaša 46,26%. Neto izplačilo pa predstavlja 53,74% vseh stroškov, kar pomeni 64% bruto plače, določene s pogodbo o zaposlitvi.

Tabela 5.4 Deleži naraščanja plače

	<i>Bruto plača 200.000</i>	<i>Bruto plača 300.000</i>	<i>Delež</i>
Prispevki delojemalca	44.200	66.300	50,00%
Prispevki delodajalca	32.200	48.300	50,00%
Dohodnina	16.870	41.698	147,17%
Davek na izplačane plače	6.000	9.000	50,00%
Neto izplačilo	138.930	192.002	38,20%
Celotna obremenitev podjetja	238.200	357.300	50,00%

Iz primerjalne analize in deležev naraščanja ugotavljam, da se pri povečanju plače za 50%; torej z 200.000 SIT na 300.000 SIT, v enakem odstotku povečajo tudi prispevki delojemalca in delodajalca za socialno varnost zaradi proporcionalne obdavčitve. Proporcionalna davčna stopnja je takrat, kadar sta povprečna (primerjava celotnega plačanega davka s celotno davčno osnovo) in mejna davčna stopnja (primerjava dela plačanega davka z ustreznim delom davčne osnove) za vse dele davčne osnove enaki. V takem primeru se od celotne davčne osnove plačuje sorazmerno enak znesek davka.

V uporabljenem primeru se dohodnina poveča kar za 147,17% zaradi progresivne davčne stopnje. Ugotovila sem, da se za izračun dohodnine uporablja dohodninska lestvica, ki temelji na stopničasti progresiji (ang. slice system of tax rate schedule). Pri stopničasti progresiji so določene mejne davčne stopnje, ki naraščajo z rastjo davčne osnove, vendar pa se višja davčna stopnja uporablja le za tisti del davčne osnove, ki presega mejo spodnjega razreda davčne osnove.

Tudi davek na izplačane plače se v navedenem primeru poveča v enakem odstotku, kot je povečanje bruto plače, ker zapadeta obe davčni osnovi (200.000 SIT in 300.000 SIT) po lestvici za izračun davka na izplačane plače v drugi razred, kjer znaša stopnja 3%. Sicer pa lestvica davka na izplačane plače temelji na navadni progresiji (ang. slab system), kjer določajo naraščanje povprečne davčne stopnje že sami predpisi. Ko namreč davčna osnova doseže določen znesek, se višja davčna stopnja ne uporablja le za del davčne osnove nad njim, ampak tudi za celotno davčno osnovo pod njim (Milost in Milunovič 2001, 18-19).

Neto izplačilo pa se poveča le za 38,20%. Vzrok je višji davčni odtegljaj iz naslova dohodnine zaradi uporabe višje davčne stopnje (preračunano 22,74%).

5.3 Obračun podjemne pogodbe

Tabela 5.5 Obdavčitev podjemne pogodbe v bruto znesku 200.000 SIT

OBVEZNOSTI IZ PODJEMNE POGODBE	
Bruto znesek podjemne pogodbe	200.000
Zmanjšanje davčne osnove za normirane stroške 10%	20.000
Davčna osnova za akontacijo dohodnine	180.000
Akontacija dohodnine po stopnji 25%	45.000
Neto prejemek po podjemni pogodbi	155.000
OBVEZNOSTI OD PODJEMNE POGODBE	
Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje 6%	12.000
Prispevek za nesreče pri delu in zdravstveno varstvo	672
Posebni davek na določene prejemke po stopnji 25%	50.000

Od podjemnih pogodb mora izplačevalec obračunati:

- davek od osebnih prejemkov po stopnji 25%,
- posebni davek od določenih prejemkov po stopnji 25%,
- davek na dodano vrednost po stopnji 8,5% ali 20%, če je fizična oseba

registrirana za davek na dodano vrednost,

- prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje po stopnji 6%,
- pavšalni prispevek za zdravstveno varstvo – za poškodbe pri delu 672 SIT ob vsakem izplačilu.

Če je podjemnik zavezanec za DDV, je dolžan obračunati od bruto zneska podjemne pogodbe tudi davek na dodano vrednost po splošni stopnji 20% ali po nižani stopnji 8,5%, pod pogoji, ki jih določa 25. člen ZDDV.

Obrazložitev obračuna:

Bruto dohodek je določen po podjemni pogodbi in znaša 200.000 SIT. Pri izračunu davčne osnove za akontacijo dohodnine se pri podjemni pogodbi priznajo normirani stroški v višini 10% bruto prejema. To določa Zakon o dohodnini (Zdoh-1, 4. odstavek 29. člena), kar v analiziranem primeru pomeni zmanjšanje davčne osnove za 20.000 SIT. Od tako izračunane davčne osnove (180.000 SIT) se obračuna akontacija dohodnine po stopnji 25%, kar znaša 45.000 SIT. Pri podjemnih pogodbah za izračun akontacije dohodnine ne uporabljamo dohodninske lestvice, ampak je davčna stopnja

25% in je proporcionalna, kar pomeni, da od celotne davčne osnove plačujemo sorazmerno enak znesek davka. Neto dohodek po podjemni pogodbi, ki ga podjetje nakaže podjemniku, znaša 155.000 SIT in predstavlja 77,50% bruto dohodka podjemne pogodbe.

Pri izplačilu dohodka po podjemni pogodbi pa je podjetje obremenjeno še za prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v višini 6% od bruto dohodka (12.000 SIT). Tudi ta davčna stopnja je proporcionalna. Pavšalni prispevek za nesreče pri delu za zdravstveno zavarovanje je stalen ne glede na višino bruto dohodka (672 SIT). Tudi posebni davek na določene prejemke je obračunan po proporcionalni davčni stopnji, ki znaša 25% in se obračuna od bruto dohodka (50.000,00 SIT).

Če sta se stranki v podjemni pogodbi dogovorili za plačilo v neto znesku, mora podjetje ugotoviti bruto prejemek tako, da se neto znesek pomnoži s količnikom 1,29032 ($155.000 \times 1,29032 = 200.000$ SIT).

Tabela 5.6 Obdavčitev podjemne pogodbe v bruto znesku 300.000 SIT

OBVEZNOSTI IZ PODJEMNE POGODBE	
Bruto znesek podjemne pogodbe	300.000
Zmanjšanje davčne osnove za normirane stroške 10%	30.000
Davčna osnova za akontacijo dohodnine	270.000
Akontacija dohodnine po stopnji 25%	67.500
Neto prejemek po podjemni pogodbi	323.500
OBVEZNOSTI OD PODJEMNE POGODBE	
Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje 6%	18.000
Prispevek za nesreče pri delu in zdravstveno varstvo	672
Posebni davek na določene prejemke po stopnji 25%	75.000

Izračun, prikazan v tabeli 5.6, je po metodologiji izračuna enak, le da je upoštevana bruto osnova 300.000,00 SIT.

Dolžnosti podjetja pri izplačilu podjemne pogodbe

Podjetje mora obračunati podjemno pogodbo z vsemi zgoraj navedenimi davčnimi odtegljaji ter nakazila prispevkov in dohodnine izvršiti isti dan kot izplačilo neto zneska. O izplačilu je dolžno obvestiti Davčno upravo Republike Slovenije z obrazcem

REK 1-d, ki sem mu doda še obračun posebnega davka na določene prejeme (v prilogi).

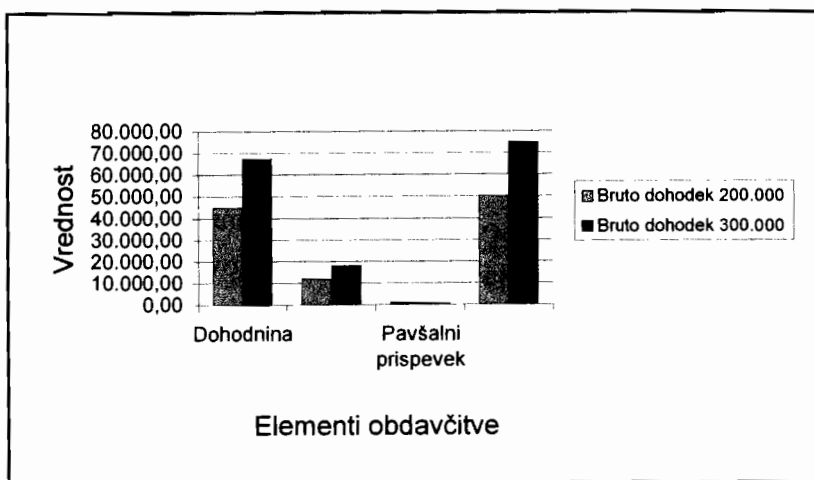
Do 31. januarja mora izplačevalec prejemkov po podjemnih pogodbah obvestiti Davčno upravo Republike Slovenije tudi o izplačilih fizičnim osebam po podjemnih pogodbah v preteklem letu, in sicer v skladu s Pravilnikom o dostavi podatkov za odmero dohodnine. Prav tako mora izplačevalec prejemkov po podjemnih pogodbah v skladu z Zakonom o davčnem postopku obvestiti fizične osebe o izplačilih po podjemnih pogodbah v preteklem letu.

5.4 Analiza in interpretacija ugotovitev

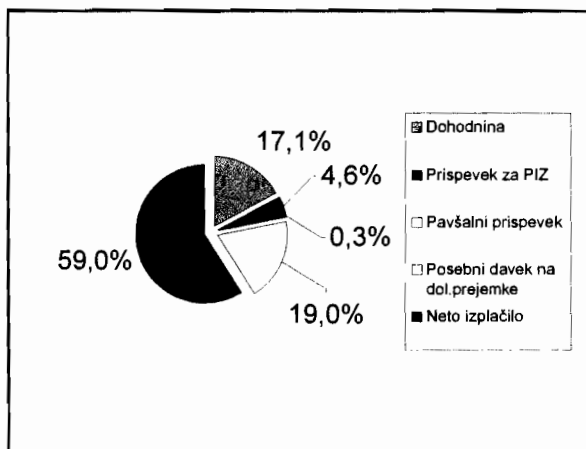
Tabela 5.7 Prikaz obremenitve podjetja pri izplačilu podjemne pogodbe

	<i>Bruto dohodek 200.000</i>	<i>Bruto dohodek 300.000</i>	<i>Delež glede na celotno obremenitev 200.000</i>	<i>Delež glede na celotno obremenitev 300.000</i>
Dohodnina	45.000	67.500	17,13%	17,15%
Prispevek za PIZ	12.000	18.000	4,57%	4,57%
Pavšalni prispevek	672	672	0,26%	0,17%
Posebni davek na dol. prej.	50.000	75.000	19,04%	19,05%
Neto izplačilo	155.000	232.500	59,00%	59,06%
Celotni stroški podjetja	262.672	393.672	100,00%	100,00%

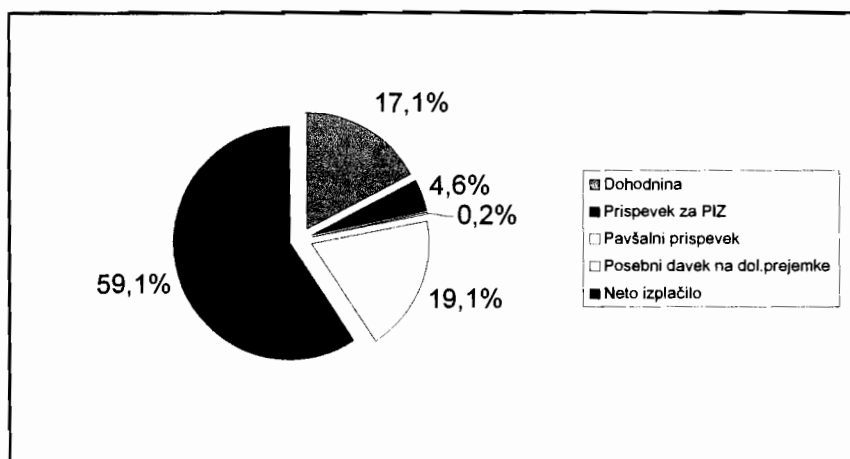
Slika 5.4 Diagram elementov obdavčitve podjemne pogodbe

Slika 5.5 Tortni diagram prikaza stroškov podjetja pri izplačilu podjemne pogodbe v bruto znesku 200.000 SIT

Slika 5.6 Tortni diagram prikaza stroškov podjetja pri izplačilu podjemne pogodbe v bruto znesku 300.000 SIT

Pri izplačilu podjemne pogodbe v bruto višini 200.000 SIT ima podjetje 262.672 SIT stroškov. Višina davčnih obremenitev predstavlja 107.672 SIT vseh stroškov, tako da znaša njihov delež 41 % v vseh stroških. Najvišji delež davčnih obremenitev v višini 19,04% predstavlja posebni davek na določene prejemke, sledi dohodnina v višini 17,13%, prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v višini 4,57% in pavšalni prispevek za nesreče in poškodbe, ki predstavlja 0,26% vseh stroškov. Neto izplačilo, ki ga prejme podjemnik, predstavlja skoraj 60% vseh stroškov podjetja in 77,50% bruto zneska, dogovorjenega s podjemno pogodbo.

Iz analize povišanja bruto dohodka za 50% po podjemni pogodbi ugotavljam, da se tudi višina davčnih obremenitev spreminja v enakem obsegu zaradi uporabe proporcionalnih davčnih stopenj.

5.5 Analiza razlik v obdavčitvi med plačo in podjemno pogodbo

Tabela 5.8 Primerjava bruto dohodka 200.000 SIT

	<i>Plača</i>	<i>Podjemna pogodba</i>
Bruto znesek	200.000	200.000
Višina davčnih obremenitev	99.270	107.672
- od tega akont. dohodnine	16.870	45.000
Neto izplačilo	138.930	155.000
Celotni stroški podjetja	238.200	262.672

Iz primerjave bruto izplačila 200.000 SIT plače in podjemne pogodbe se ugotovi naslednje:

1. Pri izplačilu podjemne pogodbe, to je v bruto znesku 200.000 SIT, ima podjetje 262.672 SIT vseh stroškov, pri izplačilu plače pa 238.200 SIT. Torej ima podjetje višje stroške pri izplačilu dohodka po podjemni pogodbi kar za 24.472 SIT, kar predstavlja 10,27% več, kot če bi za isti znesek izplačalo plačo.

2. Za prejemnika dohodka je boljše izplačilo po podjemni pogodbi. Pri izplačilu plače prejme 138.930 SIT neto, pri izplačilu podjemne pogodbe pa 155.000 SIT ali za 16.070 SIT večje izplačilo, kar pomeni procentualno 11,57% več kot pri izplačilu plače. Vzrok je v obdavčitvi, kjer je prejemnik dohodka obdavčen samo z akontacijo dohodnine, ostali prispevki so breme podjetja.

3. Akontacija dohodnine je pri izplačilu podjemne pogodbe višja kar za 28.130 SIT ali za 166,75% več kot pri izplačilu plače. Vzrok višje obremenitve z akontacijo dohodnine po podjemni pogodbi je v postopku izračuna te in v davčni stopnji, ki je proporcionalna. Pri izplačilu plače temelji izračun akontacije dohodnine na stopničasti progresiji.

4. Višina vseh davčnih obremenitev za podjetje znaša, pri izplačilu plače 99.270 SIT, pri izplačilu podjemne pogodbe pa 107.672 SIT. Pri izplačilu podjemne pogodbe ima podjetje za 8,46% višje davčne obveznosti kot pri izplačilu plače.

Tabela 5.9 Primerjava bruto dohodka 300.000 SIT

	<i>Plača</i>	<i>Podjemna pogodba</i>
Bruto znesek	300.000	300.000
Višina davčnih obremenitev	165.298	161.172
- od tega akont. dohodnine	41.698	67.500
Neto izplačilo	192.002	232.500
Celotni stroški podjetja	357.300	393.672

Iz primerjave bruto izplačila 300.000 SIT plače in podjemne pogodbe se ugotovi naslednje:

1. Pri izplačilu plače v bruto višini 300.000 SIT ima podjetje 357.300 SIT vseh stroškov, medtem ko v primeru izplačila podjemne pogodbe 393.672 SIT. Torej so celotni stroški podjetja še vedno višji pri izplačilu podjemne pogodbe za 36.372 SIT. Iz primerjave celotnih stroškov podjetja z izplačilom v bruto višini 200.000 SIT pa se razkorak med plačo in podjemno pogodbo zvišuje.

2. Za prejemnika dohodka je še vedno boljše izplačilo po podjemni pogodbi. Pri izplačilu plače prejme 192.002 SIT, pri izplačilu podjemne pogodbe pa 232.500 SIT. Izplačilo po podjemni pogodbi je za prejemnika dohodka boljše za 40.498 SIT oziroma prejemnik dohodka prejme za 21,02% več kot z izplačilom plače.

3. Akontacija dohodnine je pri izplačilu podjemne pogodbe še vedno višja kot pri izplačilu plače; in sicer za 25.802 SIT.

4. Višina vseh davčnih obremenitev znaša za podjetje pri izplačilu plače 165.298 SIT, pri izplačilu podjemne pogodbe pa 161.172 SIT. Tako da ima podjetje v tem primeru za 2,56% ali za 4.126 SIT višje davčne obveznosti pri izplačilu plače kot podjemne pogodbe.

5.6 Povzetek ugotovitev

Cilj raziskave je bil analizirati razlike v obdavčitvi med plačo in podjemno pogodbo ter ugotoviti vpliv obdavčitve na podjetje kot izplačevalca in fizično osebo kot prejemnika dohodka.

V diplomski nalogi sta razčlenjena po dva obračuna plače in podjemne pogodbe v bruto višini 200.000 SIT in 300.000 SIT.

Plača je z vidika podjetja nad bruto zneskom še dodatno obremenjena za dajatve, ki jih mora podjetje obračunati glede na znesek bruto plače, ki niso njihov sestavni del. Dohodnino obračuna podjetje od izračunane davčne osnove v breme delojemalca.

Prispevki za socialno varnost pa bremenijo delno delodajalca in delno delojemalca. Podjetje mora obračunati še davek na izplačane plače od bruto osnove.

Pri izplačilu plače so za podjetje zelo pomembne davčne obremenitve, njihova višina in struktura, ki izhajajo iz tega naslova. Iz analize in interpretacije lahko povzamemo naslednje:

1. Od bruto osnove mora podjetje obračunati in plačati vse zakonsko določene prispevke in davke, med katerimi predstavljajo v celotni obremenitvi podjetja najvišji delež prispevki delojemalca, sledijo prispevki delodajalca, dohodnina in davek na izplačane plače.

2. Višina davčnih obremenitev predstavlja skoraj polovico vseh stroškov, ki jih ima podjetje pri izplačilu plače.

3. Pri povečanju bruto plače za 50%, kot je bilo prikazano v diplomski nalogi, se v enakem odstotku povečajo tudi prispevki delojemalca in delodajalca za socialno varnost zaradi proporcionalnih davčnih stopenj za obračun prispevkov za socialno varnost. Ko se povečuje bruto plača, se povečuje tudi davčna stopnja za izračun akontacije dohodnine. Za izračun akontacije dohodnine se uporablja dohodninska lestvica, ki temelji na stopničasti progresiji. Iz naloge je razvidno, da se v enakem odstotku kot bruto plača poveča tudi davek na izplačane plače, vendar pa ni vedno tako. Za izračun davka na izplačane plače se uporablja lestvica, ki temelji na navadni progresiji.

Ko izplača podjetje dohodek po podjemni pogodbi, je nad zneskom bruto dohodka obremenjeno še za dajatve iz naslova prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, prispevka za nesreče pri delu in zdravstveno varstvo ter posebnega davka na določene prejemke. Ob bruto dohodka pa obračuna in plača podjetje še akontacijo dohodnine od izračunane davčne osnove, in sicer v breme prejemnika dohodka.

Iz analize obračunov podjemne pogodbe in interpretacije ugotovitev lahko povzamemo naslednje:

1. Pri izplačilu dohodka po podjemni pogodbi predstavlja najvišji delež davčnih obremenitev posebni davek na določene prejemke, sledi dohodnina, prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in pavšalni prispevek za nesreče pri delu in zdravstveno varstvo, ki je določen in v letu 2006 znaša 672 SIT. Davčne obremenitve za podjetje predstavljajo 40% vseh stroškov.

2. Če se poviša dohodek po podjemni pogodbi, se v enakem odstotku spreminja tudi višina davčnih obremenitev zaradi uporabe proporcionalnih davčnih stopenj.

Iz analize v obdavčitvi med plačo in podjemno pogodbo pa se ugotovi naslednje:

1. Podjetje ima morda višjo davčno obremenitev in višje stroške pri izplačilu dohodka po podjemni pogodbi kot pri izplačilu plače.

2. Za prejemnika dohodka je boljše izplačilo po podjemni pogodbi kot pa izplačilo plače. Vzrok je v obdavčitvi, pri kateri je pri izplačilu podjemne pogodbe prejemnik dohodka obremenjen samo z akontacijo dohodnine, ostali prispevki so breme podjetja.

3. Akontacija dohodnine, ki jo obračuna in odtegne podjetje v breme prejemnika dohodka, je pri podjemni pogodbi višja kot pri plači. Vzrok je v postopku izračuna davčne osnove in upoštevanju olajšav ter v davčni stopnji, ki je pri podjemni pogodbi proporcionalna, pri plači pa stopničasto progresivna.

4. Pri izplačilu podjemne pogodbe ima podjetje višje davčne obveznosti kot pri izplačilu plače. Ko pa se bruto dohodek povečuje, ima podjetje več obveznosti iz naslova dajatev pri izplačilu plače kot pa pri izplačilu podjemne pogodbe.

6 SKLEP

Vsa izplačila dohodkov iz zaposlitve zapadejo v režim obdavčitve pri podjetju; torej izplačevalcu teh dohodkov. Dohodek iz zaposlitve zajema vse dohodke, ki jih prejme fizična oseba na podlagi zaposlitve od delodajalca. V diplomski nalogi sta predstavljeni dve obdavčitvi teh dohodkov: izplačilo plače in podjemne pogodbe.

Plača je pravica, ki izhaja iz delovnega razmerja, sklenjenega s pogodbo o zaposlitvi, ki pa je vedno odplačna pogodba.

Izplačilo plače je obremenjeno z naslednjimi prispevki in davki:

1. Prispevki za socialno varnost

To so obvezne dajatve, ki jih podjetje odtegne od bruto plače v breme delojemalca in na bruto plače v breme podjetja. Izplačilo plače je obremenjeno z naslednjimi prispevki za socialno varnost: prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, prispevek za zdravstveno zavarovanje, prispevek za starševsko varstvo, prispevek za zaposlovanje, prispevek za poškodbe pri delu in poklicne bolezni. Prispevki delojemalca znašajo 22,10%, prispevki delodajalca 16,10% bruto plače in se plačujejo v skladu z Zakonom o prispevkih za socialno varnost po proporcionalnih stopnjah.

2. Dohodnina

To je davek na skupni dohodek fizičnih oseb. Sistem obdavčitve z dohodnino ureja Zakon o dohodnini. Davčna osnova za izračun dohodnine od plače je bruto dohodek, zmanjšan za obvezne prispevke za socialno varnost, ki jih je dolžan plačevati delojemalec, in priznane davčne olajšave. Pri izračunu dohodnine podjetja upošteva več vrst olajšav, ki so različne za vsakega posameznika, od splošne do osebnih in posebnih olajšav. Dohodnina je progresiven davek. Čim višja je osnova za dohodnino, tem višja je stopnja in davčna obremenitev delodajalca. Za izračun dohodnine uporabljamo lestvico, ki temelji na stopničasti progresiji.

3. Davek na izplačane plače

Davčna osnova za obračun davka je izplačana bruto plača, stopnje davka pa temeljijo na navadni progresivni lestvici. Stopnje davka na izplačane plače se postopno, vsako leto, znižujejo, in sicer do leta 2009, ko preneha obveznost plačevanja davka na izplačane plače. Ta ima vpliv na višino stroškov, ki jih ima podjetje pri izplačilu plače.

Druga vrsta dohodka, ki je predstavljena v diplomski nalogi, je obdavčitev izplačila dohodka po podjemni pogodbi. S to se podjemnik zavezuje opraviti določen posel, naročnik pa, da mu bo za to plačal. Izplačilo podjemne pogodbe je obremenjeno z naslednjimi prispevki in davki:

1. Davek od osebnih prejemkov

Podjetje ga obračuna v višini 25% od davčne osnove v breme prejemnika dohodka. Osnova za izračun je vsak posamezen bruto prejemek, ki je zmanjšan za normirane stroške v višini 10%. Davčna stopnja je proporcionalna in ne temelji na dohodninski lestvici.

2. Posebni davek na določene prejemke

Posebni davek na določene prejemke dodatno obremenjuje izplačevalca. Osnova za izračun je bruto dohodek in davek se plačuje po stopnji 25% v skladu z Zakonom o posebnem davku na določene prejemke.

3. Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Osnovo za izračun tvori bruto prejemek po podjemni pogodbi in se ga obračuna po stopnji 6% v breme izplačevalca dohodka.

4. Prispevek za zdravstveno varstvo

Višina tega prispevka je določena s sklepom o pavšalnih prispevkih za obvezno zdravstveno zavarovanje in v letu 2006 znaša 672 SIT. Tega se plačuje mesečno od vsake podjemne pogodbe v breme izplačevalca.

Iz analize, ki je bila opravljena v diplomski nalogi, se je ugotovilo, da predstavljajo najvišji delež davčnih obremenitev v celotnih stroških podjetja za izplačilo plače prispevki delojemalca, sledijo prispevki delodajalca, dohodnina in davek na izplačane plače. Ugotovljeno je bilo, da višina prispevkov in davkov predstavlja skoraj polovico vseh stroškov podjetja. Skladno s poviševanjem bruto plače se povišujejo tudi prispevki delojemalca in delodajalca zaradi proporcionalnih davčnih stopenj. Dohodnina stopničasto narašča zaradi tako oblikovane lestvice. Davek na izplačane plače narašča po navadni progresivni lestvici.

Če pa podjetje želi izplačati dohodek po podjemni pogodbi, predstavlja najvišji delež davčnih obremenitev davek na določene prejemke, sledi dohodnina, prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in pavšalni prispevek za nesreče pri delu in zdravstveno varstvo. Delež prispevkov in davkov predstavlja 40% vseh stroškov. Skladno s povišanjem bruto dohodka se povišujejo tudi davki in prispevki zaradi proporcionalnih davčnih stopenj.

Ugotovljeno je bilo, da ima podjetje višje stroške pri izplačilu podjemne pogodbe kot plače. Za prejemnika dohodka je boljše izplačilo po podjemni pogodbi kot izplačilo plače, saj je od bruto dohodka po podjemni pogodbi v breme prejemnika odtegnjena le dohodnina.

LITERATURA

- Čok, Mitja, Valentina Prevolnik Rupel, Tine Stanovnik in Andreja Cirman. 2001. *Javne finance v Sloveniji*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta.
- Kobal, Aleš. 2004. *Dohodnina po novem*. Maribor: Davčno-finančni raziskovalni inštitut Maribor.
- Korpič Horvat, dr. Etelka, dr. Grega Strban, Simona Novak, Katja Pust in kolektiv Avtorjev. 2005. *Obračun plač*. Ljubljana: Verlag Dashofer, založba d.o.o.
- Kranjec, Marko. 2003. *Davki in proračun*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za upravo.
- Kruhar Puc, Romana in Jana Galič. 2005. *Obdavčitev plač in drugih osebnih prejemkov ter povračila stroškov v zvezi z delom*. Lesce: Založba Legat.
- Mayr, Branko. 2005. *Uvod v davke*. Ptuj: Visoka komercialna šola Celje.
- Mežnar, Drago. 2004. *Ali mora direktor družbe res prejemati plačo?* Ljubljana: Finance.
- Milost, Franko in Vilma Milunovič. 2001. *Obdavčitev podjetij*. Koper: Visoka šola za Management.
- Stanovnik, Tine. 2002. *Javne finance*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta
- Turk, Ivan. 2002. *Pojmovnik računovodstva, financ in revizije*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije
- Žibert, Franc. 2001. *Uvod v finančno vedo in politiko*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije d.o.o.

VIRI

Odredba o določitvi olajšav in lestvic za odmero dohodnine za leto 2006. Uradni list RS, št. 117/2005.

Uredba Vlade Republike Slovenije. Uradni list RS, št. 26/2006.

Zakon o davku na izplačane plače. Uradni list RS, št. 21/2006.

Zakon o delovnih razmerjih. Uradni list RS, št. 42/2002.

Zakon o dohodnini. Uradni list RS, št. 17/2005.

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Uradni list RS, št. 20/2004.

Zakon o posebnem davku na določene prejemke. Uradni list RS, št. 72/1993.

Zakon o prispevkih za socialno varnost. Uradni list RS, št. 5/1996.

Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih. Uradni list RS, št. 110/2003.

Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti. Uradni list RS, št. 67/2002, 2/2004 in 10/2004.

Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Uradni list RS, št. 20/2004.

PRILOGE

Priloga 1 Obrazec REK 1

Priloga 2 Obrazec REK 1-d

Priloga 3 Obrazec 1-ZAP.M

Priloga 4 Obrazec za obračun davka na izplačane plače

Priloga 5 Obrazec za posebni davek na določene prejemke

Priloga 6 Vplačilni računi za plačilo dajatev iz naslova plač

PRILOGA 2
Obrazec REK-1

Obračun davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja

šifra uslužbenca
davčne uprave

PODATKI O IZPLAČVALCU

001 Firma:

002 Naslov:

003 Davčna številka:

004 Invalidsko podjetje:

DA

NE

PODATKI O POODBLASCENCU

005 Firma oziroma ime in priimek:

006 Naslov:

007 Davčna številka:

PODATKI O IZPLAČANEM DOHODKU

010 Vrsta dohodka:

011 Izplačilo:

012 Datum izplačila:

013 Število zaposlenih - rezidentov:

014 Število zaposlenih - nerezidentov:

015 Neto izplačilo:

I. DOHODKI, OD KATERIH SE IZRAČUNAVA, ODTEGNE IN PLAČA DAVČNI ODTEGLJAJ ALI
PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELOJEMALCEV

Znesek

101 Plača in nadomestila plače

102 Plača in nadomestila plače - detaširani delavci - dohodki, od katerih se izračuna, odtegne in plača davčni odtegljaj

103 Plača in nadomestila plače - detaširani delavci, v delu, ki se všteva v osnovo za prispevke za socialno varnost

104 Razlika do minimalne plače

105 Nadomestila plač, ki ne bremenijo pravnih oseb

106 Nadomestila po predpisih pokojninskega in invalidskega zavarovanja

107 Neplačana odsotnost

108 Bonitete

109 a) uporaba osebnega vozila za privatne namene

110 b) nastanitev

111 c) posojilo brez obresti ali z obrestno mero, ki je nižja od tržne

112 č) popust pri prodaji blaga in stonitev

113 d) izobraževanje delojemalca ali njegovega družinskega člana

114 e) zavarovalne premije in podobna izplačila

115 f) darila delodajalca delojemalcu ali njegovemu družinskemu članu

116 g) pravica delojemalcev do nakupa delnic

117 h) druge bonitete

118 Povračila stroškov v zvezi z delom nad višino, določeno s strani vlade

119 Premije za prostovoljno dodatno pokojninsko in invalidsko zavarovanje nad določeno višino

120 Drugi dohodki iz delovnega razmerja (razen regresa) v delu, od katerih se izračunava, odtegne in plača davčni odtegljaj

121 Drugi dohodki iz delovnega razmerja (razen regresa) v delu, ki se všteva v osnovo za prispevke za socialno varnost

122 Regres za letni dopust

123 Regres za letni dopust, ki presega 70% povprečne plače preteklega meseca zaposlenih v Republiki Sloveniji

II. OSNOVE ZA IZRAČUN DAVČNEGA ODTEGLJAJA

Znesek

201 - glavni delodajalec

202 - drugi delodajalec

203 - od dohodkov nerezidentov, ki uveljavljajo ugodnosti iz mednarodnih pogodb

III. OSNOVE ZA IZRAČUN PRISPEVKOV DELODAJALCEV ZA SOCIALNO VARNOST

Znesek

301 Osnova za prispevke

302 Osnova za prispevke - detaširani delavci

303 Osnova za prispevke - neplačana odsotnost

304 Osnova za prispevke od bonitet in stimulacij ter drugih prejemkov iz delovnega razmerja - nadomestila

305 Osnova za prispevke od premij za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje - nadomestila

306 Osnova za prispevke - zaposleni v skladu s tretjim odstavkom 53. člena ZIPRS0405

307 Osnova za prispevke - zaposleni v skladu s četrnim odstavkom 53. člena ZIPRS0405

IV. DAVČNI ODTEGLJAJ

Podračun

Znesek

401 glavni delodajalec

402 - od tega po nižji stopnji (245. člen ZDavP-1)

403 drugi delodajalec

404 - od tega po nižji stopnji (245. člen ZDavP-1)

405 SKUPAJ:

01100-8441224825

VI. PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELOJEMALCEV

Naziv prispevka	Stopnja	Podračun	Obračunani	Za plačilo
501 zdravstveno zavarovanje		01100-3000370762		
502 pokojninsko in invalidsko zavarovanje		01100-2000014903		
503 zaposlovanje		01100-1000076823		
504 starševsko varstvo		01100-1000701794		
505 pokojninsko in invalidsko zavarovanje (razlika do minimalne plače)		01100-2000014903		
506 pokojninsko in invalidsko zavarovanje (neplačana odsotnost)		01100-2000014903		
507 SKUPAJ:				

VII. OBRATNI PRISPEVKI DELOJEMALCEV ZA SOCIALNO VARNOST

Naziv prispevka	Stopnja	Podračun	Obračunani	Za plačilo
601 zdravstveno zavarovanje				
602 pokojninsko in invalidsko zavarovanje				
603 zaposlovanje				
604 starševsko varstvo				
605 poškodbe pri delu				
606 SKUPAJ:				

VIII. OBRATNI PRISPEVKOV ZA ZAVAROVALNO DOBO, KI SE ŠTEJE S POVEČANJEM

Povečanja	Stopnja	Podračun	Osnova	Za plačilo
701 od 12 na 14 mesecev				
702 od 12 na 15 mesecev				
703 od 12 na 16 mesecev				
704 od 12 na 17 mesecev				
705 od 12 na 18 mesecev				
706 SKUPAJ:				

VIII. PRISPEVEK ZA OBVEZNO DODATNO POKOJNINSKO ZAVAROVANJE IN PREMIE PROSTOVOLJNEGA DODATNEGA POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

	Število zavarovancev	Vplačilo
801 Prispevek za obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje		
802 Premija za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje		
803 Premija za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje poklicnega športnika		

Pod kazensko in materialno odgovornostjo izjavljam, da so podatki resnični, točni in popolni.

Kraj, datum

Zig in podpis odgovorne osebe

Obračun davčnih odtegljajev za dohodke iz drugega pogodbenega razmerja

Šifra uslužbenca
davčne uprave

PODATKI O IZPLAČEVALCI

001 Firma oziroma ime in priimek:
002 Naslov:
003 Davčna številka:

PODATKI O POOBlašČENCI

005 Firma oziroma ime in priimek:
006 Naslov:
007 Davčna številka:

PODATKI O IZPLAČANEM DOHODKU

010 Vrsta dohodka: 013 Število zaposlenih - rezidentov:
011 Izplačilo: 014 Število zaposlenih - nerezidentov:
012 Datum izplačila: 015 Neto izplačilo:

zneski v SIT brez stotinov

I. OSNOVE ZA IZRAČUN DAVČNEGA ODTEGLJAJA

	Znesek
101 Dohodek	
102 Dohodek, izplačan nerezidentom	
103 Dohodek za opravljeno študentsko delo rezidentov do 74.000 SIT	
104 Bonitete:	
105 a) uporaba osebnega vozila v zasebne namene	
106 b) nastanitev	
107 c) posojilo brez obresti ali z obrestno mero, ki je nižja od tržne	
108 č) popust pri prodaji blaga in storitev	
109 d) izobraževanje delojemalca ali njegovega družinskega člana	
110 e) zavarovalne premije in podobna izplačila	
111 f) darila delodajalca delojemalcu ali njegovemu družinskemu članu	
112 g) pravica delojemalcev do nakupa delnic	
113 h) druge bonitete	
114 Normirani stroški	%
115 Davčna osnova	-
116 Davčna osnova - nerezidenti, ki uveljavljajo ugodnosti iz mednarodnih pogodb	
117 Davčna osnova - od študentskega dela rezidentov do 74.000 SIT	

II. Izplačevalec - pravna oseba:

A. DAVČNI ODTEGLJAJ	Stopnja	Podračun	Za izplačilo
201 * po splošni stopnji	25%	01100-8441403402	-
202 * po nižji stopnji (245. člen ZDavP-1)		01100-8441403402	
203 * od študentskega dela rezidentov do 74.000 SIT	12%	01100-8441403402	
204 SKUPAJ		XXXX	-

B. PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	Stopnja	Podračun	Za izplačilo
221 pokojninsko in invalidsko zavarovanje		01100-	
222 zdravstveno zavarovanje		01100-3008640594	

III. Izplačevalec fizična oseba, ki opravlja dejavnost:

A. DAVČNI ODTEGLJAJ	Stopnja	Podračun	Za izplačilo
301 * po splošni stopnji	25%	01100-846-	
302 * po nižji stopnji (245. člen ZDavP-1)		01100-846-	
303 * od študentskega dela rezidentov do 74.000 SIT	12,50%	01100-846-	
304 SKUPAJ		XXXX	

B. PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	Stopnja	Podračun	Za izplačilo
321 pokojninsko in invalidsko zavarovanje		01100-846-	
322 zdravstveno zavarovanje		01100-846-	

Pod kazensko in materialno odgovornostjo izjavljam, da so podatki resnični, točni in popolni.

Kraj, datum

Žig in podpis odgovorne osebe

STATISTIČNI URAD REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakon o državni statistiki (Uradni list RS, št. 45/95 in št. 9/01)
 Letni program statističnih raziskovanj za leto 2005 (Uradni list RS, št. 133/04)
 Sporočanje podatkov je obvezno.

**MESEČNO POROČILO O
 IZPLAČANIH PLAČAH PRI PRAVNIH
 OSEBAH**
IZPLAČILO PLAČ ZA MESEC 200.....

Ime:

Matična številka

Šifra proračunskega uporabnika:

Šifra dejavnosti:

Ime kolektivne pogodbe in šifra

Številka računa, s katerega se plača izplačuje:

Status enote

Oseba, odgovorna za sestavljanje obrazca:

Telefonska številka osebe, odgovorne za sestavljanje obrazca:

Zap. št.	Opis	Oznaka za AOP	ZNESEK
A.	PLAČA ZA TEKOČI MESEC	xxx	x x x x x x x x x x x x x x x x
1. A	BRUTO IZPLAČANE PLAČE ZA TEKOČI MESEC (AOP 002 + AOP 003)	001	x x
A	po kolektivni pogodbi	002	x x
A	po individualni pogodbi	003	x x
2. A	ŠTEVILO ZAPOSLENIH NA PODLAGI OPRAVLJENIH UR, KI SO PREJELI PLAČO ZA TEKOČI MESEC (AOP 005+ AOP 006)	004	
A	po kolektivni pogodbi	005	
A	po individualni pogodbi	006	
A	NAJNIŽJA BRUTO IZPLAČANA PLAČA	007	x x
A	ŠTEVILO ZAPOSLENIH, KI SO PREJELI PLAČO NA RAVNI MINIMALNE PLAČE	008	x x
3. (del zap. A 1)	BRUTO IZPLAČANA PLAČA ZA NADURE	009	x x
B.	ZAOSTALA IZPLAČILA IN NADOMESTILA PLAČ, KI BREMENIJO DELODAJALCA -število mesecev izplačil (dve mesti)	010	x x x x x x x x x x x x x x
4. A	BRUTO ZAOSTALA IZPLAČILA IN NADOMESTILA PLAČ (AOP 012 + AOP 013)	011	x x
A	po kolektivni pogodbi	012	x x
A	po individualni pogodbi	013	x x
5. A	ŠTEVILO ZAPOSLENIH NA PODLAGI OPRAVLJENIH UR, KI SO PREJELI ZAOSTALO IZPLAČILO PLAČ (AOP 015+ AOP 016)	014	
A	po kolektivni pogodbi	015	
A	po individualni pogodbi	016	
6. (del zap. B 4)	BRUTO IZPLAČANE PLAČE ZA NADURE	017	x x
C.	IZREDNA IZPLAČILA (13.PLAČA, BOŽIČNICA,...)	xxx	x x x x x x x x x x x x x x x x
7. A	BRUTO IZPLAČANA 13. PLAČA, BOŽIČNICA, (AOP 019 + AOP 020)	018	x x
A	po kolektivni pogodbi	019	x x
A	po individualni pogodbi	020	x x
8. A	ŠTEVILO ZAPOSLENIH, KI SO PREJELI IZPLAČILO 13. PLAČE, BOŽIČNICE (AOP 022 + AOP 023)	021	
A	po kolektivni pogodbi	022	
A	po individualni pogodbi	023	
D. (del zap. 1, 4 in 7)	NETO PLAČE	024	x x
E.	ŠTEVILO ZAPOSLENIH OSEB, KI SO PREJELI:	xxx	x x x x x x x x x x x x x x x x
9.	1. plačo	025	x x
10. (del zap. 9)	2. izplačilo za nadurno delo	026	x x
F.	PODATKI O ŠTEVILU PLAČANIH UR	xxx	x x x x x x x x x x x x x x x x
11.	VSE URE	027	x x
12. (del zap. 11)	PLAČANE NADURE	028	x x

Dne 200...

Žig

Podpis odgovorne osebe

OBRAČUN DAVKA NA IZPLAČANE PLAČE
Za 2006

Naziv davčnega zavezanca: _____
 Naslov davčnega zavezanca: _____
 Davčna številka: _____
 Matična številka oziroma EMŠO: _____
 Šifra dejavnosti: _____

Mesečna bruto plača zaposlenega	Število zaposlenih 1	znesek bruto plač vseh zaposlenih	stopnja davka 3	znesek davka 2X3
1. do 165.000 tolarjev			0,00%	
2. od 165.001 do 400.000 tolarjev			3,00%	
3. do 400.001 do 750000 tolarjev			6,30%	
4. nad 750.000 tolarjev			11,80%	
SKUPAJ (1+2+3+4)	0	0		0

Datum:

Žig:

Podpis odgovorne osebe

OBRAČUN POSEBNEGA DAVKA NA DOLOČENE PREJEMKE

PODATKI O DAVČNEM ZAVEZANCU:

Firma oziroma ime in priimek:

Naslov:

Davčna številka:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Datum izplačila:

Število oseb:

		ZNESEK DAVKA ZA PLAČILO (3)
	25 %	

Pod materialno in kazensko odgovornostjo izjavljam, da so podatki resnični, točni in popolni.

Kraj, datum

Žig in podpis odgovorne osebe

Kot podatek o **število oseb** se vpiše število fizičnih oseb, katerim se izplačujejo prejemki in od katerih se obračunava posebni davek na določene prejemke na tem obračunu.

(1) **Osnova** se izkazuje v eurih zaokroženo na dve decimalni mesti.

Osnova za obračun in plačilo davka je vsako posamezno bruto izplačilo fizični osebi za opravljeno storitev na podlagi pogodbe o delu po obligacijskih razmerjih.

V bruto izplačilo se všttevajo tudi vsa povračila stroškov, ki jih je fizična oseba prejela v zvezi z opravljanjem storitve.

Izplačevalec vpiše skupni znesek posameznih izplačil fizičnim osebam, od katerih se plačuje posebni davek na določene prejemke.

(2) **Stopnja davka** je 25%.

(3) **Znesek davka** se izkazuje v eurih zaokroženo na dve decimalni mesti. Davek se plača najpozneje v treh dneh po izplačilu. Izplačevalci – pravne osebe davek plačujejo na podračun številka 01100-1001106963, izplačevalci – fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, pa na prehodne podračune Davčne uprave Republike Slovenije skladno s pravilnikom, ki ureja podračune ter način plačevanja obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov.

VPLAČILNI RAČUNI ZA PLAČILO DAJATEV IZ NASLOVA PLAČ

	Vrsta prispevka	St. prispevka	Vplačilni račun	Sklic
1	Zdravstveno zavarovanje	6,36%	01100-3000370762	19-dšt-06220
2	ZPIZ	15,50%	01100-2000014903	19-dšt-06203
3	Zaposlovanje	0,14%	01100-1000076823	19-dšt-06165
4	Starševsko varstvo	0,10%	01100-1000701794	19-dšt-06181
	PRISPEVKI IZ PLAČ:	22,10%		
1	Zdravstveno zavarovanje	6,56%	01100-3000160660	19-dšt-06343
2	ZPIZ	8,85%	01100-2000012866	19-dšt-06297
3	Zaposlovanje	0,06%	01100-1000074786	19-dšt-06254
4	Starševsko varstvo	0,10%	01100-1000700145	19-dšt-06270
5	Poškodbe pri delu	0,53%	01100-3000167450	19-dšt-06351
	PRISPEVKI NA PLAČE	16,10%		
	DOHODNINA	Po lestvici	01100-8441224825	19-dšt-05983
	DAVEK NA IZPLAČANE PLAČE	Po lestvici	01100-1001110261	19-dšt-06726

